

En genealogisk undersøgelse af Autismepiloten

A geneological exploration of Autismepiloten

Udarbejdet af Jákup Lohse

Kandidatuddannelsen i Socialt Arbejde

Vejleder: Pia Ringø

Studerende: Jákup lohse

Studienummer: 20180300

Antal anslag: 167.423

Abstract

This thesis tries to shed light on the forms of knowledge that are in the education, Autismepiloten, and what significance these forms of knowledge have for the social work with autism. The starting point for this thesis is through the genealogical method, that questionings the truism that is in the present, by exploring the historical development. In the analysis I therefore started with the concept of egocentricity from 1926, where children with autism where seen as egocentric, when they lack the skills of seeing others perspective while talking. In the 1950s there was a change in psychiatry, where the psychiatrists takes over the treatment and psychologists where left to make research. In the epidemiological studies in the 1960s and 1970s, the definition on autism changed to behavioral characteristics. Finally, the problem-solving approach is examined. In the problem-solving approach, the client gets more involved in the treatment.

It is discussed how the psychological discourse affects social work. The psychological discourse seeks to change development and adapt to changes. Empathy, self-understanding and mastery became natural elements in the social work with autism. The social workers became a sort of mini psychologists because they got the power to evaluate what behavior was normal and what was not, based on their education at Autismepiloten.

Other than that the social work was affected by the psychodynamic perspectives because the social worker dictated what treatment the client with autism should have and therefore the client lost his rights to define and consider his treatment. The focus on knowing the client and the client's needs.

On the other side, Autismepiloten was adapted to the different needs in the different practices. This thesis concludes that the psychological discourse has a great influence on the social work of people with autism by making empathy, self-understanding and mastery became natural elements in the social work with autism.

| | |
|---|----|
| Indholdsfortegnelse | |
| 1. Introduktion | 5 |
| 1.1. Problemfelt | 5 |
| 1.2. Autismepiloten som en del af praksis | 10 |
| 1.3. Problemformulering: | 10 |
| 1.4. Vidensformer | 11 |
| 1.5. Erfaringsbaseret viden | 12 |
| 1.5.1. Afgrænsning af Autismepilotens indhold | 15 |
| 1.5.2. Mini diskussion af den erfaringsbaserede viden og udvælgelsen | 16 |
| 1.6. Autismepilotuddannelsen | 17 |
| 1.6.1. Autismepilotens indhold | 17 |
| 2. Videnskabsteoretisk tilgang | 21 |
| 2.1. Fairclough | 22 |
| 2.2. Laclau & Mouffes | 22 |
| 2.3. Forskelle og ligheder mellem Laclau & Mouffes og Fairclough | 23 |
| 2.4. Forskelle mellem Laclau & Mouffes og Foucault | 23 |
| 2.5. Michel Foucault | 23 |
| 2.6. Valget falder på Foucault | 25 |
| 2.7. Den erfaringsbaserede viden ud fra diskursteorien | 27 |
| 3. Analysestrategi og forskningsdesign | 27 |
| 3.1. Den genealogiske metode | 27 |
| 3.1.1. Arkivet af dokumenter | 28 |
| 3.2. Metodevalg | 29 |
| 3.3. Fremgangsmåde | 29 |
| 3.4. Operationalisering | 31 |
| 4. Analyse | 32 |
| 4.1. Nedslag i 1926 – 'Theory of Mind' i Jean Piagets og egocentricitet | 33 |
| 4.1.1. Objekter, subjekter | 36 |
| 4.2. 1952 - Psykoterapien bliver mindre og psykiateren vinder plads | 37 |
| 4.2.1. Objekter, subjekter | 40 |
| 4.3. Nedslag i 1950 - Psykologiske eksperimenter | 41 |
| 4.3.1. Objekter, subjekter | 45 |
| 4.4. Nedslag i 1960'erne og 1970'erne - Triaden | 46 |
| 4.4.1. Objekter, subjekter | 49 |

| | |
|---|----|
| 4.5. Nedslag i 1960'erne - Pædagogiske procesmodel..... | 50 |
| 4.5.1. Objekter, subjekter | 53 |
| 4.6. Identifikation af vidensformer | 54 |
| 4.6.1. Den biomedicinske diskurs | 54 |
| 4.6.2. Den psykologiske diskurs | 55 |
| 4.7. Delkonklusion | 57 |
| 5. Diskussion..... | 58 |
| 5.1. Delkonklusion..... | 64 |
| 6. Konklusion..... | 66 |
| 7. Litteraturliste..... | 70 |

1. Introduktion

1.1. Problemfelt

I Danmark har vi mange forskellige uddannelser med hver deres indhold og formål. I grundskolen er der undervisningspligt fra 0-9 klassetrin og ifølge Folkeskoleloven § 1 er formålet, at både forældre og folkeskolen i samarbejde skal udruste eleverne med kundskaber og færdigheder, som forbereder dem til yderlig uddannelse. Ved den videre uddannelse, er de gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser de mest almene uddannelser efter 9. klassetrin. Erhvervsuddannelserne er målrettet et bestemt erhverv, for eksempel, tømrer, murer, elektriker og mange flere, hvorfor erhvervsuddannelserne giver et kompetencegrundlag indenfor den uddannelse, som individerne har søgt ind på (Erhvervsuddannelsesloven, 2020, <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/51>). De gymnasiale uddannelser har et andet formål end erhvervsuddannelserne, idet det gymnasiale formål er at forberede eleverne til at tage en videregående uddannelse (Bekendtgørelse, 2019 <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2019/611>) og dermed ikke er målrettet et specifikt erhverv.

Antallet af videregående uddannelser kan virke uendelig, men særligt en gruppe af mennesker med videregående uddannelser er specielt relevant for det sociale arbejde. Der er her tale om de uddannelser, der blandt andet uddanner mennesker til at arbejde med relationen mellem mennesker, hvor de fleste af disse uddannelser er kendt under fællesbetegnelsen; professionsbacheloruddannelser. Her er den traditionelle forståelse af de professioner, der er knyttet til det sociale arbejde, at de er til for at afhjælpe sociale problemer (Ejrnæs, 2006). Disse professioner er karakteriseret ved at have en afgrænset specialviden inden for ét felt. Hertil har disse professioner en arbejdsfunktion, hvortil de bruger denne specialiserede viden, teorier, metoder samt arbejdsformer (Ejrnæs, 2004, s. 14, faglighed og tværfaglighed).

Specialområdet Autisme i region Midtjylland (SAU) er et eksempel på, hvordan professioner arbejder inden for et specifikt område og bruger de kompetencer, som de har erhvervet fra diverse professionsuddannelser. SAU er en organisation bestående af 26 specialiserede tilbud til voksne med en autismediagnose. De specialiserede tilbud varierer mellem flere forskellige firmer, såsom botilbud,

bostøttetilbud og beskæftigelses- og uddannelses tilbud. I alt er der 450 medarbejdere på fuld tid i SAU, der tilsammen arbejder med omkring 480 borgere med en autismediagnose (SAU, Om os).

I dag når ordet ”autisme” bliver brugt omkring mennesker, så er det ofte en forenkling af, hvad det egentlig er. Ofte bliver det brugt til både at beskrive en diagnose, men også en adfærd, hvori der ligger mange forskellige nuancer. Når ordet ”autisme” bliver brugt henvises der indirekte til betegnelsen Autismespektrumforstyrrelser, hvilket er en betegnelse for et bredt spektrum af forstyrrelser. Heri er det mest kendte aspergers syndrom og infantil autisme, men dækker blandt andet også over Retts syndrom, atypisk autisme, anden gennembriggende udviklingsforstyrrelse og gennemgribende udviklingsforstyrrelse uspecificeret. Og ikke nok med det, så er det ikke alle der har aspergers syndrom, der har de samme problematikker eller diagnosekriterer (<https://icd.who.int/browse10/2019/en>, fundet d. 21.04.20). Dog er der fire karakteristiske adfærdstræk, som alle med en autismediagnose har i en vis grad:

- 1) Er udfordret i gensidig social interaktion, som kan komme til udtryk ved aflæsning af sociale spilleregler og hvordan man forholder sig i forhold til andre.
- 2) Er udfordret i gensidig kommunikation, hvor det kan komme til udtryk ved problemer med at udtrykke sig
- 3) Har et begrænset eller gentagne adfærdsmønstre, hvilket kan være fysisk gentagne bevægelser, bestemte rutiner og aktiviteter eller en øget særlig interesse. Det kan også komme til udtryk ved, at vedkommende har svært ved at forestille sig noget, der ligger i fremtiden, svært ved ændringer og ting der ikke er konkrete.
- 4) Kan have en anderledes sensorisk bearbejdning, eksempelvis over- og undersensitivitet for kulde, varme og lyde.

(Autismeplatform, autisme diagnostik, fundet d. 21.04.20).

Med andre ord er autisme både en indviklet diagnose med mange underkategorier, men samtidig er der nogle fællestræk og problematikker, der gør sig gældende for alle med en autisme diagnose.

Alle medarbejdere i SAU har som kerneopgave at fremme trivsel, udvikling og forandring for den voksne borger med en autismediagnose. Her går de ind i et samarbejde med borgeren for at finde frem til, hvad der er god trivsel for vedkommende og de skaber udvikling ved at tage udgangspunkt i borgerens ønsker omkring fremtiden samt den handleplan, som kommunens sagsbehandler har lavet

med borgeren. Derudover søges der efter forandring, uanset at det er gennem borgerens eget ønske eller påkrævet af samfundet (SAU, virksomhedsgrundlag). Medarbejderne i SAU arbejder med kerneopgaven ude på de 26 tilbud, hvor medarbejdergruppen hovedsageligt består af ergoterapeuter og pædagoger, men derudover også af en variation af andre professioner, såsom omsorgsmedarbejdere, psyko motorisk terapeut, ernæringsassistenter, lærere og socialrådgivere. Hertil har alle afdelinger afdelingsledere og daglige ledere. Udover at have en professionsuddannelse i enten pædagogik, ergoterapi, mv. gennemgår alle faste medarbejdere i SAU en Autismepilotuddannelse, som er en kompetenceudviklende basisuddannelse med specialiseret viden inden for autisme (SAU, ydelsesbeskrivelser).

Baggrunden for Autismepilotuddannelsen startede ud fra et behov omkring evidensbaseret praksis og mangel på professionelle kvalifikationer i forhold til indsatser til voksne med en autismediagnose (Autismeplatformen, baggrund). Efterspørgslen på kvalifikationer kommer fra en undersøgelse af Kommunernes Landsforening tilbage i 2008, hvor der blev udtrykt et behov for kendskab til metoder og en faglig opkvalificering hos lærere og pædagoger, der arbejdede med elever med autisme. Tre år senere, i 2011, kom der en anden undersøgelse fra Danmarks Evalueringsinstitut, hvor det fortsat fremgik, at lærer og pædagoger manglende kompetencer til at arbejde med elever, der for eksempel har en autismediagnose. Denne efterspørgsel efter kompetenceudvikling har derfor ledt til et samarbejde mellem Region Midtjylland, Hinnerup Kollegiet, Socialstyrelsen og Autism Society[1] omkring udviklingen af Autismepilotuddannelsen. Udarbejdelsen har taget et stærkt udgangspunkt og inspiration fra Autism Societys egen medarbejderuddannelse, hvor den blev overført til en dansk kontekst (Jannik Beyer, 2013, *Autisme anno 2013*, S. 33). I dag har indholdet af Autismepilotuddannelsen til formål at koble teori og praksis sammen. Den giver viden omkring autisme baseret på forskning og praksiserfaring samt strukturerede redskaber og metoder. Siden 2010, hvor der var kun én Autismepilotuddannelse, er der kommet tre andre Autismepilotuddannelser til, som henvender sig til skoleområdet, voksenpsykiatrien og den tredje er en overbygning på selve Autismepiloten, hvor der er mere fokus på komorbiditet og dobbeltdiagnoser (Autismeplatformen, autismepilotuddannelserne). I SAU har der været mere end 40 hold igennem Autismepilotuddannelsen og givet mere end 800 Autismepilot uddannelsesbeviser ud siden 2016 (SAU, baggrund for autismepiloten). Man kan kun forestille sig, hvor store tallene er her i 2021 og med nu i alt fire slags Autismepilotuddannelser.

Uddannelser er med til at skabe den måde vi ser verdenen på og anskuer de forskellige problemer, der forekommer. Perspektivet på den sociale verden er indlejret i individer og kommer fra de forskellige uddannelsessystemer, de har været involveret i. Igennem disse uddannelser får individer nogle redskaber, der gør, at de med redskaberne forstår og fortolker den omkringliggende verden. Med andre ord udgør uddannelserne en bestemt dannelse af individer og udstyrer dem med en bestemt måde at se verdenen på, der anses som værende naturlige og fornuftige. Her er uddannelsen en del af den dømmekraft, der former deres tankegange og handlinger (Mik-Meyer & Villadsen, S. 68-90). Det er således ikke ligegyldigt, hvilken uddannelse der er med i bagagen, fordi den tillægger et bestemt sæt af briller, som er med til at forme et udgangspunkt for individers dømmekraft. Ud fra dette kan Autismepiloten være medvirkende til at forme kursisterne efter de forståelser, der er indlejret i Autismepilotens indhold. Den specialiserede viden, som Autismepiloten indeholder, må om ikke andet have en indflydelse på, hvordan de professionelle ser på autisme og det arbejde, der er tilknyttet.

Hele formålet med Autismepiloten er at få denne specialiserede viden implementeret i praksis, hvor der skal være lige store dele teorier, heraf viden, og praksis. Og som SAU formulerer det, er det en kobling mellem teori og praksis (SAU, Autismepilot).

Der er således fokus på det, der sker ude i praksis på nuværende tidspunkt, hvor man igennem praksis og indholdet i Autismepiloten forsøger at skabe Trivsel, Udvikling og Forandring for borgernes fremtid.

Dog skal man ikke kun se fremad, men der er også brug for at fremhæve udviklingen af handicapforståelser og praksisformer. Her er der et væsentligt problem, fordi der efterlades vigtig viden i beskrivelsen af de historiske udviklinger af forståelserne og praksisformerne, hvis der kun ses fremadrettet.

Handicapbegrebet har eksempelvis flyttet sig gennem forskellige forståelser, som er knyttet til bestemte tider og bestemte personer i den givne tid. Hvis man ser tilbage til midten af 1800-tallet, var omdrejningspunktet på dem, der var en belastning for samfundet, hvilket var dem, der ikke kunne klare sig selv. De fattige og mennesker med et handicap blev derfor sidestillet, og løsningen var at sætte dem på tvangsarbejdsanstalter eller deportere dem til Amerika. Her var det faktum, at de ikke kunne forsørge sig selv, årsagen til, at de blev anset som afvigere fra samfundet. Hvis det havde været 40 år senere, havde det været et andet syn på mennesker med et handicap. Her havde det ikke længere været den fattig- og arbejdsdiskussion der foregik i midt 1800-tallet, men en forståelse som kom i

1920'erne og 1930'erne, hvor diskussionen var omkring tvangssterilisering, som udfordrede daværende forståelse. Denne nye diskussion havde en anden måde at håndtere "problemet" på end tidligere, som var præget af fødselskontrol hos mennesker med udviklingshæmning. Der blev deraf kontrolleret for arvemassen til den videre generation og der blev frasorteret det sindssyge, så man kunne redde samfundet fra det afvigende. Senere blev denne forståelse og diskussion erstattet af en anden i 1960'erne og 1970'erne, hvor det omhandlede normalisering, ligeværdighed og rettighed. I denne periode blev der oprettet eksterne skoler, bofællesskaber og beskyttede arbejdspladser for dem, der var afvigende i samfundet. Formålet med denne eksternalisering af hjem, skoler og arbejdspladser var at skabe et liv, så tæt på det normale som muligt, et såkaldt normaliseringsprojekt. Ved skiftet fra eugenikken og til normaliseringen blev synet på de afvigende mennesker ændret fra at være de farlige mennesker til at være mennesker, der er ofre for samfundets tidligere håndtering af dem. De tidligere farlige mennesker skulle nu være en del af samfundet og der skulle ikke længere være et "dem" og "os". I 1980'erne kom det individuelle ansvar, som har fællestræk med eugenikken i 1930'erne, men hvor individerne nu selv skulle vurdere fravælgelse af det afvigende gennem forudsigelser af sygdom og forstervurderinger. I dag ses der en diskussion omkring sundhed, hvorledes man er sund eller usund. Hvor velfærdsstaten kan bære træk af denne diskurs, hvor det er individers ansvar at være ansvarlige sunde og aktive borgere. Her kan der ligeledes trækkes tråde tilbage til tidligere forståelser at individet. Tråde tilbage til den forståelse, der var i midten af 1800-tallet omkring at skulle klare sig selv eller ikke og der diskuteres også om, hvorvidt det sætter gang i en kategorisering af "dem" og "os". De sunde ansvarlige borgere, der kan tage vare på sig selv eller de usunde borgere, der ikke er ligesom de sunde. Ansvar for den enkeltes ve og vel er derfor på vej tilbage til individets eget ansvar. Der findes derfor mange forskellige handicapforståelser, der er bundet til nogle bestemte tider og personer, som bliver præget af den udvikling, der har været, og er, i samfundet. I dag er praksis baseret på disse forståelser af handicapbegrebet, men er ubevidste omkring disse forståelser i praksis. I dag kan det give en mangelfuld indsigt i det hele menneske, hvis man ikke ser på den historiske sammenhæng omkring handicappet (Kirkebæk, 2013).

Ikke nok med, at Autismpiloten er med til at forme det blik, som medarbejderne kaster på autisme, så kan der også være nogle underliggende forståelser i de historiske tråde, som Autismpiloten trækker på. For at få det fulde overblik over, hvilken betydning Autismpiloten har for praksis, må man ikke kun se på indholdet, men også indholdets historie.

1.2. Autismepiloten som en del af praksis

Personer og praksis er præget af den diskurs, der er og får dem til at handle på bestemte måder. Den viden, der er dominerende på forskellige tidspunkter i historien skaber bestemte individer og skaber et udgangspunkt for den måde, som vi ser verdenen på, for eksempel de forskellige måder man betragtede mennesker, der ikke kunne tage hånd om sin egen tilværelse på.

I dag er det sociale arbejde meget adskilt i dets vidensgrundlag. Det er præget af forskellige vidensformer, perspektiver, forståelser, opfattelser og holdninger, der former den måde, som socialt arbejde bliver udført. Her kan de sociale og historisk udviklede vidensformer blandt andet bestå af sociologi, psykologi, organisationsteori og mange flere, der er i en kompleks sammenhæng, og præget af, ikke kun, en dansk kontekst, men også en international kontekst (Socialt arbejde i en foranderlig verden, S. 140).

Her mener jeg, at Autismepiloten er en del af det sociale arbejde der bliver udført i SAU, hvor indholdet af uddannelsen tager form af forskellige teorier, modeller og synsvinkler på autisme. Disse teorier, modeller og synsvinkler ser jeg, som skabt ud fra bestemte vidensformer og derfor ser jeg vidensformer, som omdrejningspunktet i dette speciale. Vidensformerne er derfor med til at forme den måde det sociale arbejde bliver udført omkring mennesker med en autismediagnose i SAU.

Det kaster derfor en del spørgsmål hen i retningen af, hvilken betydning Autismepilotuddannelsen har for det sociale arbejde. Herunder hvilke forståelser, perspektiver, opfattelser og holdninger Autismepiloten er med til at skabe, og hvilke briller de over 800 kursister bliver udstyret med til at udføre deres arbejde.

1.3. Problemformulering:

Hvilke vidensformer er der i Autismepiloten og hvilken betydning har disse vidensformer for det sociale arbejde med autisme?

Jeg vil tydeliggøre for læseren, at mit fokus i dette speciale hviler på det aftryk, som Autismepiloten kan have på det sociale arbejde. Hertil skal det nævnes, at Autismepiloten ikke er alene til at forme, hvordan det sociale arbejde bliver udført, hvilket jeg også kom ind på i ovenstående problemfelt. Det sociale arbejdes praksis består blandt andet af mange forskellige diskurser, hvilket Karen Healy (2016) fremhæver i form af tre overordnede grupperinger af diskurser, som jeg kort vil komme ind

på. Den første af grupperingerne er de dominerende diskurser; den biomedicinske diskurs, den juridiske diskurs, og den neoliberalistiske diskurs og New Public Management diskursen. Den anden gruppering er de samfundsvidenskabelige diskurser, hvilket består af de psykologiske diskurser og sociologiske diskurser. Den tredje gruppering er de alternative diskurser, som består af diskurser inden for borgerrettigheder, religion og spirituelle overbevisninger samt miljøorienteret socialt arbejde. Disse tre grupperinger er blandt andet med til at danne det sociale arbejdes faglige formål (Healy, 2016).

Formålet med det sociale arbejdes praksis bliver udformet og forhandlet gennem de diskurser der er nævnt her, hvor der er et krydsfelt mellem, hvad der fremstår som sand viden. Her er Autismepiloten et eksempel på, hvordan nogle diskurser er blevet skabt og kommer til udtryk igennem denne uddannelse. Her er det min overbevisning, at ligesom det faglige formål bliver dannet gennem et krydsfelt af forskellige diskurser, så er Autismepiloten også dannet igennem et krydsfelt af forskellige diskurser. Og for at bruge diskurserne, som Healy præsenterede, er det blandt andet inden for de samfundsfaglige diskurser, heraf de psykologiske diskurser, men også alternative diskurser, som borgerrettigheder samt dominerende diskurser, såsom love og regler efter for eksempel serviceloven. Kort sagt har Autismepilotuddannelsen meget indhold, som omfavner rigtig mange emner og diskurser, fordi den skal kobles til den praksis, der er omkring mennesker med autisme.

1.4. Vidensformer

I dette afsnit vil jeg sætte vidensformerne ind i den diskursteoretiske forståelse af begrebet diskurs. Hele diskursteorien vil blive udfoldet mere i videnskabsteori afsnittet, men for at du, som læser, får dannet et billede af, hvad der menes med diskurs, bliver det kort præsenteret her.

Diskurs er et stort begreb, som rummer meget og der er ikke enighed om, hvad begrebet indeholder. Diskursbegrebet har dog nogle fællestræk hos de fleste diskursanalytikere. Et af trækkene er, at en diskurs tillægger en betydning eller mening til viden. Viden er ikke objektivt sandt, men får en betydning alt efter, hvilken diskurs den læner sig op ad (Dreyer Hansen, 2017). Det vil sige, at den viden (f.eks. Autismepiloten) der bliver formidlet ud i verdenen kan have forskellig betydning alt efter om den læner sig op ad, for eksempel, dominerende diskurser, såsom juridiske og den biomedicinske eller en anden betydning, hvis det var den psykologiske diskurs.

Et andet fællestræk er, at diskurser og perspektivisme hænger sammen. Lidt ligesom i første fællestræk, så handler det om, at betydningen af et objekt, f.eks. viden, kan ændres og sociale forhold kan tage forskellige former. Det hele afhænger af, hvilken betydning diskursen tilskriver objektet.

Derfor er der mange forskellige versioner af det samme og deraf kan diskursteorien ikke sige om noget ”er” (Dreyer Hansen, 2017).

Autismepiloten kan derfor ikke ses, som værende noget, der er sandt. Den kan have forskellige opfattelser, på grund af de mange muligheder for forskellige perspektiver på den. F.eks. hvis Autismepiloten sættes i forbindelse med det sociale arbejde omkring autisme, så er der mange forskellige perspektiver på det sociale arbejde. Her kan Autismepiloten ses, som ét perspektiv og TEACCH (Treatment and Education of Autistic and related Communication Handicapped Children) og ABA (Applied Behavior Analysis), som andre perspektiver.

Et tredjefælles træk er, hvordan individers handlinger er bestemt af, hvilke hegemoniske diskurser, der er. Det bærer deraf præg af en strukturalistisk forståelse af individet (Dreyer Hansen, S. 234-241). Vidensformerne er grundlaget for det sociale arbejde, hvor vidensformerne har forskellige videnskabelige traditioner (psykologi, sociologi, medicin, etc), som hver har deres historiske tråde (Villadsen, 2006).

Når der derfor tales om vidensformer i problemformuleringen, er det vidensformer, der har en bestemt betydning qua de diskurser, de læner sig op ad. De vidensformer, der optræder i Autismepiloten er tillagt en bestemt betydning, men betydningen kan også ændres alt afhængigt af, hvilken vidensform, der perspektiveres med. Indholdet i Autismepiloten kan derfor bestå af forskellige vidensformer, der hver kommer fra hver deres videnskabelige tradition. Heraf kommer jeg ind på nogle videnskabelige traditioner i analyseafsnittet, for eksempel de neuropsykologiske videnskaber, læringsteori traditionen og diagnose traditionen.

1.5. Erfaringsbaseret viden

For at udvælge de elementer, jeg vil undersøge i Autismepiloten, tager jeg udgangspunkt i min egen praksiserfaring, som ansat ergoterapeut i SAU og fra mit praktikforløb i SAU, under min nuværende uddannelse i Socialt Arbejde.

Inden for socialt arbejde findes der forskellige vidensformer, der findes betydningsfulde. Her er det vigtigt, at der skelnes mellem de vidensformer, jeg har præsenteret i ovenstående og de vidensformer, der bliver beskrevet her. De ovenstående vidensformer, har jeg sammenlignet med diskurser og når der refereres til ordet vidensformer i resten af specialet vil der derfor refereres til den forklaring, der er i afsnittet ”vidensformer”.

Derfor skal det ikke forveksles mellem de vidensformer jeg præsenterer nu. I socialt arbejde er der tale om fem vidensformer, der veksles imellem. Her er der tale om den erfaringsbaserede viden,

hvilket er den viden man tillærer sig igennem livet igennem forskellige situationer. Det er viden, som er svær at gøre rede for, men er bare noget der gælder i praksis. En anden viden er fra borgerne og klienternes livserfaringer og er et udtryk for det, de ved. Den tredje vidensform er fra den forskningsbaserede viden, som er en bestemt måde at fremstille den erfaringsbaserede viden på og der henvises til forskellige teorier, metoder og empiri. Dette vil jeg mene er den gængse forståelse af, hvad viden anskues som. Den fjerde vidensform er professionsviden, hvilket er skabt af en sammenvævning af de forrige vidensformer; erfaringsbaseret, borgernes og klienternes samt forskningsbaseret viden. Ved denne kombination forsøger de professionelle at behandle, hjælpe eller rådgive i forhold til bestemte situationer, og tilsammen danner det grundlaget for professionsviden. Den sidste vidensform er den kontekstuelle viden, som også er kendetegnet ved at være synet for helheden. Den kontekstuelle viden skal have blik for, hvordan viden indgår i en sammenhæng mellem sociale, samfundsmæssige og globale relationer. Derudover er det også vigtigt i den kontekstuelle viden at have for øje, hvilke konsekvenser det har, når man bruger, for eksempel, brugernes og klienternes viden frem for andet (Harder & Nissen 2015).

I det følgende vil jeg beskrive, hvor jeg har min erfaringsbaserede viden om Autismpiloten fra. Selvom professionsviden godt kunne belyse dette område, da jeg har erfaringerne med teorierne bag om Autismpiloten, nogle erfaringer om borgernes syn på Autismpiloten samt personlig erfaring derfra. Dog mener jeg ikke, at den viden jeg har, er tilstrækkelig i det omfang, hvis jeg skulle bruge brugernes viden omkring Autismpiloten, da jeg ville tolke ud fra mine egne erfaringer, hvilket ikke vil retfærdiggøre brugernes perspektiv.

Derfor har jeg valgt den erfaringsbaserede viden, som er noget man har fået ved erfaringer, hvilket kan være vanskeligt at forklare, hvordan man har fået denne viden. Derfor er det noget man "bare" ved. Det er forestillinger om, hvordan tingene 'er' og refleksioner over, hvordan tingene 'er'. Det er forskelligt, hvordan der tillægges betydning til de erfaringer, men også hvordan fagprofessionelle bruger og arbejder med dem. Erfaringen er opbygget igennem livserfaring og viden, som vi bruger til at se på, hvordan noget 'er', men også til at reflektere over det, man har erfaret sig. I dette kapitel bliver der lavet en sammenligning mellem erfaringsviden og Pierre Bourdieu, som noget man har erfaret sig gennem livet i et samspil mellem forskellige arenaer eller felter. Den viden der bliver til her er ofte en indlært 'tavs' viden, hvilket er den viden, der gælder i praksis (Harder & Nissen, 2015).

Jeg mener, at det er en god sammenligning at lave mellem erfaringsbaseret viden og de forskellige arenaer, man fremtræder i. Selve den viden, jeg har tilegnet mig omkring Autismpiloten, kommer

fra forskellige arenaer, hvilket jeg her vil prøve at bruge Bourdieus begreb, arenaer, men også i sammenhæng med den filosofiske hermeneutiske forståelse af den hermeneutiske cirkel.

Her går jeg, som forsker ind i den verden, der skal undersøges. Her er det forholdet mellem individet og den genstand, der er i fokus (Juul, 2012, S. 111).

Grunden til jeg vælger at kombinere disse to forståelser mellem Pierre Bourdieu og den filosofiske hermeneutik, er på grund af den udvikling, jeg har været igennem med Autismepiloten i forskellige situationer. Erfaringen, jeg fik omkring Autismepiloten fra dengang jeg arbejdede som ergoterapeut, har flyttet sig fra forskellige arenaer og givet mig tid til at reflektere over den, hvilket har skabt en udvidet forståelse af Autismepiloten.

Den filosofiske hermeneutik beskriver denne udvidede forståelse, som en horisontsammensmeltning, som bliver skabt ved, at forskeren bringer sin forforståelse i spil, i undersøgelse af genstanden. Det er også en måde, hvorpå man tester ens forståelser over for erfaringer fra den sociale verden (Juul, 2012, S. 126).

Deraf kan det anskues, som om jeg har testet min forståelse af Autismepiloten på den sociale verden, hvorved jeg har reflekteret over denne forståelse og dannet en ny forståelse på den gamle. Jeg vil i følgende kort beskrive, hvordan jeg har arbejdet med Autismepiloten, hvor i arbejdet den har været og derefter beskrive den udvikling, jeg har haft.

Her citerer Søren Juul den norske professor i pædagogisk psykologi Steinar Kvale, at hermeneutikken kan ses, som værende ”den rejsende” (Juul, 2012, S. 127). Jeg synes dette er en passende metafor for den korte rejse jeg har været igennem, hvor jeg startede et sted og endte et andet.

De første erfaringer jeg fik i forbindelse med Autismepiloten var som ergoterapeut ansat i SAU. Jeg var ansat i en bostøtte enhed, som kørte ud til borgere i deres eget hjem og udførte støtte i form af Serviceloven §85. Her begyndte jeg på Autismepilotuddannelsen, hvilket jeg husker blev brugt i dokumentationsarbejdet, teammøder, personalemøder og supervision. Uddannelsen figurerede mange steder og fornemmelsen jeg fik var, at den var yderst vigtig i det arbejde, jeg udførte.

Herefter flyttede jeg til Ringkøbing-Skjern kommune, hvor jeg igen stødte på andre socialarbejdere med en Autismepilotuddannelse, men det var langt fra alle medarbejdere, der havde en og jeg var den eneste i vores afdeling. Det spændende var, at det var et nyt sted, jeg var og min forståelse af autisme var, at man skulle have Autismepiloten for at yde god støtte til borgere med autisme. Dog fandt jeg hurtigt ud af, hvordan det foregik 150 km vest fra mit tidligere arbejde, hvor man ligeledes kunne yde god støtte, selvom man ikke havde en Autismepilotuddannelse. Selvom Autismepiloten gav en god

forståelse af et perspektiv af autisme, så gav arbejde uden Autismepiloten et andet godt perspektiv af autisme.

Det skal også lige nævnes, at i SAU, var jeg ansat i et specialiseret autismitilbud, hvilket betyder, at de udelukkede havde borgere med autisme. Og i Ringkøbing-Skjern kommune var jeg ansat på et socialpsykiatrisk bosted, hvor borgerne var diagnosticeret forskelligt.

Dog ændrer det ikke på, at min grundantagelse omkring Autismepiloten blev rystet, hvor medarbejdere uden en Autismepilotuddannelse godt kunne arbejde med borgere der havde en autismediagnose. Her begyndte jeg, i små bider, at reflektere over den praksiserfaring, jeg havde fået med fra min ansættelse i SAU.

Efter nogle års praksiserfaring gik jeg videre i min rejse og begyndte på den videregående uddannelse, Socialt Arbejde. Her blev min forståelseshorisont udvidet i forhold til andre perspektiver inden for socialt arbejde, problemforståelser og hvordan tingene hang sammen inden for det sociale arbejde. Det var først et år inde i uddannelsen, at jeg stødte på Autismepiloten igen, hvilket var igennem et praktikforløb i SAU, men nu inde i sekretariatet. Her arbejdede de med kvalitetssikring og udvikling i hele SAU, hvor jeg kom i kontakt med medarbejdere ude på de forskellige afdelinger og deres arbejde, blandt andet Autismepiloten. Igen begyndte jeg at reflektere over Autismepiloten og brugen af den, men denne gang med et nyt sæt briller udstyret fra kandidatuddannelsen Socialt Arbejde. Med andre ord begyndte jeg at reflektere over den forståelse af Autismepiloten jeg havde fra mit arbejde på de to arbejdspladser og den nye erfaring, som jeg fik fra praktikforløbet, hvilket har ført til en horisontsammensmeltning af erfaringer og viden.

1.5.1. Afgrænsning af Autismepilotens indhold

I dette speciale har jeg valgt at bruge den erfaring jeg har med Autismepiloten i forskellige arenaer samt det materiale fra Autismepilotuddannelsens forløb til at starte min undersøgelse og til at afgrænse undersøgelsesfeltet i Autismepiloten. Heraf består materialet af 361 PowerPoint-slides og syv praksisopgaver. Hele uddannelsen er 80 timer fordelt på undervisning, praksisopgaver og personlig feedback (SAU, uddannelsens opbygning) og jeg har i nærværende opgave udvalgt de elementer, jeg synes er mest relevante for besvarelsen af problemformuleringen.

I kombinationen mellem den erfaringsbaserede viden, materialet fra undervisningen på Autismepilotuddannelsen samt praksisopgaverne, er der fundet mønstre på tværs af disse. Heraf har praksisopgaverne været en rød tråd og dannet mønstre mellem min erfaring og indholdet af Autismepiloten. Det er blandt andet også, fordi dette indhold har været vigtig nok til at få feedback

på, hvilket også har stået frem som vigtige elementer i mine erindringer. De vigtige elementer jeg fandt frem til i Autismepiloten var heraf; forklaringsmodellerne, den pædagogiske procesmodel samt Triaden. I afsnittet, der hedder Autismepilotuddannelsen, beskriver jeg de tre første nævnte og ikke metoderedskaberne. Derudover vil jeg også i Autismepilotuddannelsen afsnittet beskrive praksisopgaverne for at give læseren et indblik i, hvad praksisopgaverne indeholder, men også fordi praksisopgaverne er vigtige for at opnå SAU's formål med Autismepiloten, hvilket er at koble teori og praksis sammen. Det vil jeg komme ind på i analyse afsnittet.

1.5.2. Mini diskussion af den erfaringsbaserede viden og udvælgelsen

Før beskrivelsen af Autismepiloten vil jeg komme ind på, hvordan min rolle som forsker er i forhold til Autismepiloten. Det er svært at tage afstand fra, at jeg har udvalgt undersøgelsesfeltet og med en tydelig bevidsthed omkring det.

Som sagt er den erfaringsbaserede viden svært at forklare, hvordan og hvor man har den fra, men er noget man "bare" ved (Harder & Nissen, S. 119-133). Det er derfor rigtig svært at forklare ud fra min erfaring og praksisopgaverne, hvorfor lige disse elementer er vigtige.

Den symbolske interaktionisme er et perspektiv, der muligvis kan give en forståelse for, hvorfor jeg vælger som jeg vælger. Dette perspektiv blev første gang navngivet af Herbert George Blumer, som tog det videre fra hans læremester, George Herbert Mead. Den symbolske interaktionisme, i forhold til Blumer, har tre præmisser. Det første er at mennesker forholder sig til objekter ud fra den betydning objekterne har for dem. Det andet præmis er, at denne betydning objektet har, bliver skabt i samhandlingen med andre mennesker i deres omgivelser. Det tredje præmis er, at mennesker sorterer denne betydning af objektet igennem en fortolkning og deraf skaber deres egen definition af betydningen (Levin, 2014, s. 106-132).

Autismepiloten har en bestemt betydning for mig, som oprinder fra min interaktion med andre mennesker i mine omgivelser. Den fortolkning jeg har lavet af Autismepiloten er, at elementerne forklaringsmodellerne, den pædagogiske procesmodel og Triaden er vigtige, og de er vigtige i min forståelse af, hvad Autismepiloten er.

Mennesker er derfor reflekterende individer, der kan vælge ud fra den betydning objekterne har for dem og betydningen er ikke socialt bestemt ((Järvinen, S. 30) Kvalitativ analyse syv traditioner).

Dog mener jeg ikke, at jeg er alene om min forståelse af Autismepiloten og at den forståelse er formet efter andre mennesker.

Som påpeget før, var Herbert George Blumer, George Herbert Meads elev. Arbejdet, som Blumer udførte var en videreførelsen af Meads tidligere arbejde. I Meads arbejde ligger der blandt andet en socialiseringsproces, hvori der blandt andet forekommer to begreber 'Jeg' og 'Mig', hvor 'Mig' er erfaringer, som individet har fået igennem sin levetid, heraf hukommelsen, som både er bevidst og ubevidst. I 'Mig'et' findes alle de normer, som individet har taget til sig og samvittigheden, hvor samvittigheden er skabt i socialiseringen af kultur og hvor man befinder sig. I 'Jeg'et' er det vi handler med. Det er spontant og impulsivt styret, men begrænses af 'Mig'et'. Efter en handling lagres det i hukommelsen, 'Mig', alt efter den betydning, der er tillagt handlingen. Tilsammen kaldes 'Jeg' og 'Mig' for selvet (Levin, 2014). Med andre ord udvikler selvet sig ved at lave formodninger om andres perspektiv (Hutchunson & Oltedal, 2006, S.99).

Hvis vi antager, at min forestilling om de vigtige elementer i Autismepiloten er et produkt af min fortolkning, som jeg har tillagt en bestemt betydning. Den erfaringsbaserede viden, kan derfor også ses som et produkt af den kultur og de normer, jeg har erfaret gennem livet, især det jeg har oplevet i omgivelserne omkring Autismepiloten. Derfor kan det muligvis antages, at min udvælgelse af de vigtige elementer i Autismepiloten ikke alene stammer fra mig, men at jeg har fået den fortolkning på baggrund af andres perspektiv, normer og den kultur, jeg har været i, i forbindelse med Autismepiloten.

Kort sagt, er jeg muligvis ikke alene om at mene, at forklaringsmodellerne, den pædagogiske procesmodel og Triaden er de vigtige elementer.

1.6. Autismepilotuddannelsen

I dette afsnit vil jeg først give en mere dybdegående beskrivelse af det udvalgte indhold i Autismepiloten; den pædagogiske procesmodel, Triaden og forklaringsmodellerne. Derudover vil jeg også kort beskrive, hvad hver af de syv praksisopgaver indeholder.

Beskrivelserne vil være på baggrund af den erfaringsbaserede viden, PowerPoints og praksisopgaverne, hvilket jeg også har krydstjekket med SAU's hjemmeside for at vide om det stadigvæk er gældende for den nuværende Autismepilotuddannelse.

1.6.1. Autismepilotens indhold

De syv moduler i Autismepiloten er bygget op af syv undervisningsmoduler, hvorved der er syv implementeringsmoduler knyttet, som består af praksisopgaver baseret på den enkeltes kursists

nærværende praksis, som de optræder i. Derudover er der tilknyttet feedback på praksisopgaverne fra underviserne på diverse moduler. I alt er der tale om 80 timer (fordelt henover ca. 12 måneder) der bliver brugt på feedback, praksisopgaver og de syv undervisningsmoduler.

I det følgende vil der blive beskrevet fire elementer, som har været regelmæssigt fremtrædende.

Praksisopgaverne:

Praksisopgaverne er, som sagt, den forbindelse, der laves mellem praksis hos den enkelte kursist og de teorier, der undervises i. Det tyder på, at indholdet i selve praksisopgaverne er blevet tillagt større værdi end andet materiale i hvert modul, fordi der foretages lige netop feedback på dette indhold. Jeg vil i den forbindelse beskrive indholdet i praksisopgaverne og hvilke elementer, der har været fremtrædende.

I praksisopgave 1 og 2 er der fokus på observationer af adfærden hos autistiske mennesker, hvor man skal nedskrive det man så, uden fortolkninger. Derefter skal den beskrevne adfærd inddeles i diagnosekriterierne eller forklaringsmodellerne, hvilket der gives feedback på. I praksisopgave 3 er der hovedsageligt fokus på borgers motivation og hvordan man kan indsamle viden omkring dette via en motivations og ressource undersøgelse. I opgave 4 bliver der præsenteret en færdighedsvurdering og et registreringsskema. I færdighedsvurderingen vurderes det, om borger kan hverdagsaktiviteter og mentale processer i forhold til de forudsætninger, borgeren kunne have. I registreringsskemaet registreres der en uhensigtsmæssig adfærd, som man ikke kender årsagen til endnu. Hertil bliver der registreret og opstillet hypoteser omkring adfærden og hypoteserne er ud fra diagnosekriterier og forklaringsmodellerne. Praksisopgave 5 er en viderebygning af opgave 3 og 4. Her skal der formuleres en indsats i forhold til de hypoteser, der er stillet i forbindelse med den uhensigtsmæssige adfærd og hvad der motiverer borgeren eller hvilke ressourcer borgeren har. I praksisopgaven vælges der mellem forskellige metoder, som blev præsenteret i tilhørende modul, f.eks. Scripts, social historie, begrebsdefinition, struktureret samtale, generalisering, visuelt skema, fysisk organisering og applikationer på mobilen. Ud over disse metoder bliver der introduceret to modeller i modul 6, trafiklysmodellen og batterimodellen, som praksisopgave 6 skal omhandle. Her er pointen at bruge modellerne i en indsats med borgeren, til at opnå et læringsmål.

Når praksisopgave 1 til 6 er gennemgået, har man gået igennem en proces, kaldet den pædagogisk proces, som også bliver præsenteret som den pædagogiske procesmodel og er gennemgående for alle undervisningsmodulerne. Dette er også udgangspunktet til den samlede afsluttende opgave,

praksisopgave 7, som er en gennemgang af hele den pædagogiske procesmodel, altså en gentagelse af det fokus der har været i alle forrige opgaver.

Den pædagogiske procesmodel:

Den pædagogiske procesmodel er en tilgang til den pædagogiske indsats i Autismpiloten. Den rummer syv trin; pædagogisk fokus, grundlæggende forudsætninger, dataindsamling, hypoteser, læringsmål, pædagogiske metoder og indsats. Som påpeget i praksisopgaverne, blev den pædagogiske procesmodel gennemgået heri. Den har til formål, at den professionelle ikke drager forhastede konklusioner om borgerens adfærd til, hvad der skal være som læringsmål. Her er modellen med til at sikre, at den professionelle baserer læringsmålet på borgerens forudsætninger, dataindsamling og hypoteser på adfærden.

(SAU, modul 7 <https://www.sau.rm.dk/autismpilot/autismpilot-voksne/modul-7/>)

Diagnosekriterierne:

Ved gennemgang af diagnosekriterier er der primært fokus på Lorna Wings Triade og hvordan de kan bruges til at se på den afvigende adfærd.

Lorna Wing har udarbejdet Triaden og som ordet implicerer, så består den af tre ben bestående af socialt afvigende adfærd, kvalitativt afvigende kommunikation og indsnævrede, repetitive og stereotype adfærds-, interesse- og aktivitetsmønstre. Triaden er også en præsentation af de diagnosekriterier, der bliver præsenteret, hvori der bliver uddybet, hvad de tre ben kan være. F.eks. for kun at nævne en, så indeholder socialt afvigende adfærd: Afvigende blikkontakt, mimik, kropsholdning, gestikulation; manglende udvikling af fælles interesser, aktiviteter og emotioner med jævnaldrende; afvigende emotionel respons ellers situationsfornemmelse; manglende spontan delagtiggørelse af andre i fornøjelser, interesser eller aktiviteter.

Forklaringsmodellerne:

Forklaringsmodellerne bliver præsenteret, som teorier, der kan forklare noget af den adfærd, der er karakteristisk for mennesker med autisme. I alt bliver der præsenteret fire forklaringsmodeller:

Den første er 'Theory of Mind', som kort sagt går ud på, at mennesker med autisme har en nedsat evne til at danne tanker om, hvad andre tror og tænker. Baggrunden for 'Theory of Mind' er "Sally-Anne" testen, udarbejdet af Simon Baron-Cohen, Alan M. Leslie og Uta Frith. Dette eksperimentelle studie viste, hvordan tre forskellige grupper agerer i testen. Den første gruppe var børn med autisme,

hvilket var fokuset for eksperimentet. Den anden gruppe var bestående af børn med Downs syndrom. Den sidste gruppe var børn med normal kognition. Her skulle de tre grupper gennemføre eksperimentet udført af Simon Baron-Cohen:

“Sally har en kurv, og Anne har en æske. Sally har en marmorkugle, som hun lægger ned i sin kurv. Så går hun udenfor. Imens tager Anne Sallys marmorkugle og lægger den ned i sin egen æske. Sally kommer ind igen og vil lege med sin marmorkugle” (Frith, 2005, S. 105).

Spørgsmålet gik så ud på, hvor Sally ville lede efter marmorkuglen. Konklusionen var således, at børn med autisme svarede, at Sally ville lede efter marmorkuglen i æsken, hvilket var forkert, da Sally ikke vidste, at den ville være i Annes æske. De fleste i de to andre grupper svarede kurven, hvilket var rigtigt. Ud fra resultatet blev der konkluderet, at børn med autisme havde en nedsat mentaliseringsevne til at kunne sætte sig i andres sted (Frith, 2010).

Weak Central Coherence er, hvor man ser detaljerne i alle ting, men ikke i sammenhæng med helheden. Et eksempel gives med et får, som har krøller, øjne og en mund og det kategoriserer derfor et får. Et menneske har krøller, øjne og en mund, men det, som mennesket med autisme ser er derfor et får, fordi det er de samme detaljer, der ligges vægt på. Et andet godt eksempel fra hverdagen er kaffebrygning. Her forbinder man detaljerne i form af BKI kaffebønner, en hvid kaffemaskine og brunt kaffefilter med ens kaffebrygning, og hvis det ikke er BKI, en hvid kaffemaskine eller brunt kaffefilter kan man ikke sætte det ind i helheden ”kaffebrygning”.

Eksekutive vanskeligheder er en teori, der omhandler, at nogle mennesker med autisme har svært ved idegenerering, planlægning/organisering, initiering, fleksibilitet, impulshæmning, selvmonitorering og arbejdshukommelse. Dette skyldes noget i frontallappen, som er den del af hjernen, der dirigerer alle de eksekutive funktioner.

Den fjerde er anderledes sensoriske oplevelser, hvor mennesker med autisme oplever hverdagens indtryk og ting markant anderledes end neurotypikere (ikke-autistiske mennesker). Det kan både være en understimulering eller en overstimulering på alle syv sanser hos mennesket. Kort sagt går teorien ud på, at oplevelsen af indtryk har betydning for den efterfølgende handling.

Det skal også påpeges, at Autis MEPiloten indeholder mange andre elementer og refleksioner samt diskussioner omkring den professionelles rolle og borgernes rolle. Derudover blev der drøftet FN's handicapkonvention og Serviceloven, og hvordan det havde betydning for samarbejdet mellem borger og den professionelle. Yderligere har der været diskussioner omkring dannelse af relationer, observationer og mange andre relevante overvejelser og refleksioner. Dog har jeg ikke valgt at

medtage dem, da de ikke har haft samme indflydelse for mig og ikke mindst samme indflydelse i selve praksisopgaverne.

2. Videnskabsteoretisk tilgang

Dette afsnit skal gerne tydeliggøre, hvilket videnskabsteoretisk perspektiv jeg ser fra og hvordan det er med til at svare på problemformuleringen. Jeg har valgt at bruge Michel Foucaults diskursteoretiske forståelse, som mit videnskabsteoretiske udgangspunkt, hvilket danner forståelse af fænomener gennem en historisk belysning. Før jeg vil gennemgå Foucaults forståelse af diskursteorien, hvordan de forskellige former for diskursteori placerer sig i den socialkonstruktivistiske forståelse og hvor forskelligt det kan se ud, alt efter, hvilken diskursteoretiske retning man indtager. Til sidst vil jeg uddybe og forklare, hvorfor Foucaults forståelse af diskursteorien er valgt, frem for andre forståelse af diskursteorien, blandt andet fra den kritisk diskursteori, og Ernesto Laclau og Chantal Mouffes diskursteori.

Grunden til, at jeg gennemgår de forskellige diskursteoretiske perspektiver inden for socialkonstruktivismen er, fordi socialkonstruktivismen ofte bliver set, som værende det samme som diskursteorien, men i virkeligheden består det af mange forskellige former for socialkonstruktivisme, heriblandt den diskursteoretiske gren. Denne forvirring kan jeg godt forstå og har selv rigtig svært ved at finde noget der direkte adresserer, hvordan de to perspektiver placerer sig i forhold til hinanden. I bogen ”Samfundsvidenskabernes videnskabsteori – en indføring” beskrives socialkonstruktivismen og diskursteori i hvert deres kapitel, men bliver senere sammensat i samme afsnit, hvor de bliver omtalt, som værende hver deres gren, men alligevel en og den samme. Her tror jeg, at det blandt andet er fordi de to perspektiver deler elementer inden for ontologi og epistemologi. Denne sammenfletning kan måske skabe forvirring, hvilket jeg selv må indrømme, at jeg har været offer for. Dog, hvis man ser mere nøje efter, så nævnes der i kapitel 11, at det konstruktivistiske perspektiv strækker sig fra blødere versioner af konstruktivisme over til hårdere/radikale versioner af diskursteorien (kapitel 6, kapitel 7 og kapitel 11 i Samfundsvidenskabernes videnskabsteori) Her ses diskursteorien, som den mere radikale form for socialkonstruktivisme, men findes også de blødere former for diskursteori, som er i den anden ende (Juul, 2012, S. 423).

2.1. Fairclough

I de blødere udgaver findes der teoretikere, såsom Norman Fairclough, hvor der findes en virkelighed bag ved diskursen (Juul, 2012, S. 334).

Fairclough deler deraf det ontologiske ståsted med kritisk realisme, hvor den sociale virkelighed ikke kun består af diskurser, men har en dybde til sig. Fairclough arbejder med begrebet diskurs, hvoraf diskursen både består af det diskursive og det ikke-diskursive. Hans kritiske diskursanalyse er en måde at se virkeligheden på en mere enkel måde. Den kritiske del af Fairclough ser ofte på, hvordan magt og dominansrelationer skabes igennem diskurserne. Her inddrages den sociale kontekst og den relation, den har til økonomiske og magtmæssige forhold. Ifølge Fairclough er det de magtforhold i samfundet, der gør, at nogle diskurser bliver undladt at komme frem i lyset, og andre bliver dominerende og giver mening til konteksten (Buch-Hansen & Nielsen, S. 295, 302-303).

Generelt har den kritiske diskursanalyse fokus på, hvordan magten bliver brugt og mere bestemt, det magtmisbrug der er og modstanden af det. Heraf er den politiske diskurs central for de kritiske diskursanalytikere. Fairclough har blandt andet arbejdet med det politisk-økonomiske perspektiv i forhold til globaliseringen samt britisk politik og New Labours diskurs (Dijk, 2017, S. 335-336).

Yderligere er der et bestemt særkendetegn ved Fairclough, hvilket er hans øgede fokus på de lingvistiske traditioner, heraf sproget, som jeg omtalte det.

Denne tilgang til lingvistikken er også delt med det socialkonstruktivistiske perspektiv, som henter meget af deres inspiration fra lingvistikken, hvor sproget er med til at skabe den virkelighed, igennem italesættelser (Kirsten, S. 203-204). Det samme kan man se at den ”bløde” diskursteoretiker Norman Fairclough har, hvor han hentede inspiration fra Michael Halliday (Fairclough, N. (2003). *Analysing Discourse - Textual analysis for social research*. London. Routledge. S. 1-18).

Efter min mening er sproget måske den største forskel mellem bløde og de mere hårde/radikale konstruktivister, hvor Fairclough grænser det diskursive til sproget og Laclau & Mouffes er ud over denne grænse.

2.2. Laclau & Mouffes

I de hårde udgaver af diskursteorien er der teoretikere, såsom Ernesto Laclau, hvor alt er diskursivt konstrueret. (Juul, forskningsmetoder i socialt arbejde, S. 334). Ernesto Laclau har arbejdet med sin livspartner, Chantal Mouffes, omkring deres perspektiv af diskursteorien. Ligesom alle andre diskursteoretikere er det diskursive for dem også sproget (tekst, udsagn, idéer, tale osv.). Det der

skelner dem fra de blødere versioner er, at de ikke kun holder sig til sproget, men at sproget er noget, der bindes sammen med andre typer handlinger samt fysiske og sociale objekter. Laclau & Mouffes interesserer sig for objekters betydning og objekters betydning dannes ved at være relateret til andre objekter på en bestemt måde. Især har deres version af diskursteorien et øget fokus på de hegemoniske kampe og specielt de kampe, der foregår politisk. Her tænkes der ikke politik, som inde i folketinget eller det felt, men der tænkes, at der er politiske konflikter alle steder mellem de forskellige diskurser. Deres mål med diskursteorien var, at den kunne passe på alle sociale forhold og dermed kommer deres syn, om at alt er diskursivt konstrueret (Dreyer Hanesn, 2017, S. 343-344).

2.3. Forskelle og ligheder mellem Laclau & Mouffes og Fairclough

Den væsentlige lighed mellem Norman Faircloughs kritiske diskursteori og Laclau & Mouffes diskursteori er, at Fairclough forholder sig til de samfundsmæssige strukturer og sociale forhold på samme måde, som Laclau & Mouffes. Derudover er der en forskel mellem, hvorpå diskurser er konstrueret, hvor Laclau & Mouffes mener, at den enkelte diskurs er skabt af andre diskurser. De mener, at når en diskurs dannet, så relaterer den sig til noget andet ude i verdenen, der giver den betydning, hvilket er andre diskurser, som den enkelte diskurs relaterer sig til. I forhold til Fairclough, så lægges der mere vægt på de lingvistiske forhold (Hansen, S. 344), hvilket jeg også fremhævede oppe i Fairclough afsnittet, hvor inspirationen kom fra lingvisten Micheal Halliday.

2.4. Forskelle mellem Laclau & Mouffes og Foucault

Laclau & Mouffes ser på de hegemoniske kampe der foregår i samtiden, heraf er der mange forskellige diskurser der er i kampen om at være den dominerende i et felt. Dette er også forskellen i forhold til Michel Foucault, hvor han har fokus på den historiske optrævelen af én diskurs, som står frem i samtiden og ikke kampen mellem de samtidige diskurser (Dreyer Hansen, 2017, S. 344-345).

2.5. Michel Foucault

Det, jeg synes, satte Foucault i en anden kategori end Faircloughs og Laclau & Mouffes varianter af diskursteorier, var hans fokus på, hvordan alt vores tænkning er grundlæggende historisk. En meget fængende sætning er; ”alt er historisk og kan forklares historisk” (Villadsen, 2017, S. 299), hvilket er med til at huske, hvordan Foucault tænkte diskurser. Nemlig, at diskurser var og er et historisk

produkt (Villadsen, 2017, S. 297-300). Deraf deler Foucaults variant af diskursteorien lidt det radikale syn med Laclau & Mouffes ved, at alt er diskursivt frembragt af politiske kampe eller at alt er historisk frembragt.

Men i forhold til Foucault er en diskurs først defineret, når den står i forhold til et sæt af praksisser, hvor disse praksisser skal betragtes, som forankringspunkter for diskursen (Villadsen, 2017, S. 306-307). Deraf ville det ikke diskursive være, at noget ikke var forankret i en praksis.

Foucaults arbejde kan inddeles i to stadier, den ene var hans tidlige arkæologi, hvor der var fokus på videnskabelige vidensformer og hvilken viden der var dominerende. Her var fokus på, hvordan forskellige objekter, begreber og subjektpositioner kom i spil.

Her er objekter skabt igennem diskursive rum, hvor objekterne er kulturelt og historisk betinget. Foucault undersøgte selv objektet "galskab", hvilket havde mange forskellige former, alt efter hvilken diskursformation og begrebsnetværk, der konstruerede det (Hansen, s 345). Pointen er, at objektet galskab er kontinuerligt foranderligt og bliver formet efter et sæt af praksisser. Det kunne have været noget andet i en formation af praksisser (Villadsen, 2017, S. 307). Objektet er derfor en "sandhed" i kraft af det bestemte sæt praksisser, hvor objektet ændres i takt med de forskellige ændringer og brud diskurserne, der gør objektet "sandt". Der findes derfor en kamp om, hvordan viden bliver til på en bestemt måde, når bliver formet af begreber i diskurserne (Hansen, S. 245-246). Ved subjektpositioner menes der, hvilke positioner der åbnes op for. Heraf giver diskursen plads til, at bestemte mennesker, som kan indtage bestemte positioner og får lov til at ytre sig om "sandheden". Subjektpositionerne er et mulighedsfelt, hvori der er nogle bestemte diskurser der trækkes på i en tidsperiode, hvilket har betydning for formningen af menneskerne i de positioner der er mulige (Hansen, 2012, S. 246).

Det andet stadie var det genealogiske arbejde, som har fokus på en nutidshistorie igennem en optrævling af de historiske tråde, hvor nutidshistorien handler om de samfundsmæssige praksisser. Pointen i genealogien er, at nutiden kunne have været anderledes og dermed også praksis. Denne tilgang er en mere dybdegående analyse af, hvordan diskurser er indlogeret i bestemte praksisformer. Forskellen på Foucaults tidlige arkæologi og den sene genealogi er, at arkæologien kan betragtes, som en analyse i overfalden, hvor man ser på mønstre mellem objekter, begreber og subjektpositioner. Hvorimod genealogien er fokuseret på objektet og den historiske optrævelen i dens spillende nærvær (Hansen, 2012, S. 242-247; Villadsen, 2017, S. 299). Generelt for begge stadier handler det om en historieskrivning af de rationaliteter og vise, gennem en historien af disse rationaliteter, at de ikke

bare er der, men at de har opkomst gennem en langsom historie (Hansen, 2012, S. 242). Foucaults tilgang er ikke, at man skal forklare eller fortælle noget om de bagvedliggende intentioner, fordi det er med til at reducere og skabe et billede af, hvordan virkeligheden ”er”. I denne tilgang skal der blot fremlægges de historiske dannelser for, hvordan en nutidig praksis er opstået (Villadsen, 2017, S. 300). Heraf skabes der en neutral tilgang i forhold til Fairclough, som deler den kritisk realistiske tankegang om noget bagvedliggende i sproget eller Laclau & Mouffes tilgang, hvor de politiske kampe fik betydning af deres relation til andre diskurser.

2.6. Valget falder på Foucault

Nu har der været gennemgået nogle forskellige retninger inden for diskursteorien, hvor det har været fra de blødere konstruktivister, såsom Fairclough og de hårdere, såsom Laclau & Mouffes, hvor Foucault placerer sig lidt imellem dem, fordi han stadigvæk skelner mellem det diskursive og det ikke-diskursive (modsat Laclau & Mouffes), og han tror ikke, at man skal finde bagvedliggende intentioner eller betydninger (Modsat Fairclough).

For bedst muligt at forklare, hvorfor jeg vælger Foucault tager jeg udgangspunkt i problemformuleringen og problemfeltet. Her omtales vidensformer, som noget der læner sig op ad forskellige videnskabelige traditioner og deraf får en bestemt betydning eller bestemt mediering af viden. Det er derfor vigtigt, at være klar over, hvordan problemformuleringen kommer til at blive undersøgt i lyset af de forskellige diskursteoretikere.

Ud fra Laclau & Mouffes diskursteori ville problemformuleringen have taget form ud fra de marxistiske tankegange, hvori de politiske, heraf også de kapitalistiske kampe mellem forskellige diskursive samfundsmæssige forhold. Heri undersøger man et felt, hvori der er pluraliseret forhold mellem de forskellige og konkurrerende diskurser (Hansen, 2012).

Efter min mening kunne Autismpiloten ses på to forskellige måder efter Laclau & Mouffes. Den første ville være at se Autismpiloten, som en arena, hvori disse forskellige og konkurrerende diskurser kæmper om retten til at mediere viden. Her ville forklaringsmodellerne kæmpe mod Triaden eller den pædagogiske procesmodel kæmpe imod de andre to. Den anden måde at se det på er, at Autismpiloten ses som værende med i en større konkurrerende arena. Nu er det ikke længere internt i Autismpiloten der skal kigges, men ude i arenaen, der hedder det sociale arbejde omkring autisme. Her er der flere forskellige praksisformer, der kæmper om retten til, at være den ”rigtige” måde at arbejde med autisme på. Krigerne vil derfor bestå af Autismpiloten, som kæmper mod ABA

(Applied Behavior Analysis) eller kæmper mod TEACCH (Treatment and Education of Autistic and related Communication Handicapped Children). Jeg synes selv det er en sjov lille sammenligning og Laclau & Mouffes diskursteori kunne godt passe på problemformuleringen, men det ville tage en anden drejning end Foucaults tilgang.

En af tingene der gør, at jeg fravælger Laclau & Mouffes er blandt andet det politiske ståsted, som de indtager og jeg som forsker skal indtage i deres diskursteori. Dette gør, at jeg skal forklare, hvorfra jeg ser og hvilken betydning det har for medieringen af dette speciale. Det vil jeg ikke, fordi jeg kan ikke sige om noget er godt eller skidt, eller om jeg er mere til det ene perspektiv end det andet. Og ja, alle diskursteorier er enige om, at mediering af viden er påvirket af de diskurser, de læner sig op ad, men i deres version er forskeren lidt for indblandet til min smag.

Dernæst, hvis vi ser ud fra Faircloughs diskursteori er det lidt nemmere at gøre rede for, hvorfor jeg ikke vælger denne tilgang. For det første ser denne blødere diskursteori efter de bagvedliggende intentioner, meninger eller betydninger i sproget, hvilket jeg godt kunne, men ikke vil. Formålet med dette speciale og problemformuleringen er ikke at se efter det bagvedliggende ved forklaringsmodellerne, Triaden eller den pædagogiske procesmodel. For det andet har Fairclough, ligesom andre kritiske diskursteorier, fokus på magten og det magtmisbrug, der er i det. Eftersom det omtales, som et magtmisbrug, skal der tales stilling til selve 'misbrugs'-delen, hvilket fører til, at jeg skal pointere, hvor og hvad i Autismepiloten hører til 'misbrugs'-delen. Det tredje, og måske det vigtigste efter min mening, er, at Fairclough er grænset af at se diskurser, som bestående af sproget. Jeg ser Autismepiloten, som en del af praksis og mere end det skrevne eller italesatte sprog, men mere som et fænomen, såvel som en handling, heriblandt er talehandlinger selvfølgelig.

Derfor falder mit valg på Foucaults variant af diskursteorien. Han fokus var, at alt er historisk og kan forklare historisk. Historien er derfor en vigtig del af Autismepilten og ifølge Birgit Kirkebæk (jf. Det flyttelige handicapbegreb i problemfelt) er historien en vigtig del af den nuværende praksis og har en betydning for den. Derudover har denne tilgang heller ikke et mål om at komme bag ved diskurserne og finde intentionerne, men at blotlægge de diskurser der er og de diskontinuiteter, der har været i de diskursers historiske forløb. Heri er formålet derfor at ryste den nuværende forståelse af Autismepiloten igennem de historiske tråde den trækker på for at kunne eksistere, fordi uden belæg for de påstande (forklaringsmodeller, etc) den består af, vil den ikke være reliable.

Tilegnelse af viden gennem Foucaults diskursteori er gennem et sæt diskursive praksisser (Villadsen, 2017, S. 316). Dette illustrer også, hvordan denne tilgang ikke kan afskilles fra Autismepiloten, fordi det kun er gennem den vi kan få viden om diskurserne, heraf er det også det epistemologiske syn ifølge Foucault version af diskursteorien.

2.7. Den erfaringsbaserede viden ud fra diskursteorien

Før argumenterede jeg for den erfaringsbaserede viden ud fra et filosofisk hermeneutisk perspektiv og med den symbolske interaktionisme argumenterede jeg for, hvordan jeg muligvis ikke var alene om min tolkning af Autismepiloten.

Nu synes jeg det er relevant hurtigt at sætte mit kendskab ind i den diskursteoretiske forståelse. Her er nemlig, at individet ikke handler selv, men er præget af de diskursive strukturer, der åbner bestemte subjektpositioner, hvori jeg som individ har nogle bestemte handlemuligheder ud fra de diskurser, der danner dette mulighedsfelt. Derfor kan det også argumenteres for, at jeg ikke er alene om min tolkning af Autismepiloten (jf. Afsnittet erfaringsbaseret viden), fordi alle de individer der er i det samme mulighedsfelt, som jeg var, har muligvis også samme tolkning.

3. Analysestrategi og forskningsdesign

I dette afsnit vil jeg gennemgå og forklare analysestrategien og metode for specialet. I det Foucaultdianske perspektiv er der tale om en positionering ud fra den socialkonstruktivistiske ramme. For at belyse dette vil jeg tage udgangspunkt i Kasper Villadsens fortolkning af genealogien og bruge den som metode i analysen.

3.1. Den genealogiske metode

Denne metode sætter spørgsmålstejn ved de selvfølgeligheder, der er i de forskellige vidensformer og institutioner i nuet. Genealogien er en nutidshistorie, der søger at afdække de magtkampe, der foregår ved at lave en kritisk undersøgelse. Oversat er genealogien en undersøgelse på slægtskaber og er med til at vise, hvordan de nutidige selvfølgeligheder er historisk betinget. Hele genealogi begrebet sætter derfor spørgsmålstejn ved nødvendigheden af disse selvfølgeligheder og er kun gjort mulige via de historiske tråde. Igennem de historiske tråde sker der derfor et skel mellem det normale og det afvigende og hvordan det har forbindelse til bestemte praksisser der er placeret heri. Det har

omkostninger for dem, der er på den negative side af dette skel, hvor de for eksempel kan blive udelukket, adskilt, indespærret, underlagt behandling, terapi, mv (Villadsen 2006, S. 87-88).

Gennem den genealogiske metode ser man på, hvordan mennesket har underlagt sig selv som et objekt for viden og heraf blive et subjekt af denne viden. Den genealogiske analyse søger derfor vidensformer, der er med til at objektivere mennesket. Genealogien søger at opnå dens problematiserende udslag ved at frembringe fænomeners opkomst. Det handler ikke om at finde den originale kilde af fænomenet, men at finde det, som tilsyneladende virker, som en selvfølgelighed og vise hvordan den består af flere historiske elementer (Villadsen, 2006, S. 89-90).

Genealogien handler om at frembringe, hvordan vidensformer og praksisfelter har historiske tråde til praksisser tilbage i tiden. Metoden er med til at vise, hvordan disse historiske tråde kan være inhumane eller oplyste, hvis de blev betragtet i dag. Den genealogiske analyse beskriver, hvordan de specifikke mulighedsfelter, hvor der dannes objektformationer, men ikke med det formål at forklare årsagen til at sådan et objekt opstod (Villadsen, 2006, S. 90-92).

Metoden er ikke en ren historieskrivning, men er bestående af en række nedslagspunkter, som analyseres nærmere ved en (Villadsen, 2006, S. 94).

3.1.1. Arkivet af dokumenter

Kilderne i diskursanalyse omhandler jordnære problematikker, der indeholder refleksioner og overvejelser til de praktiske problemer. De er ofte problematiserende tekster, der har refleksioner over, hvordan det er svært at kontrollere det sociale liv og giver deraf alternativer til en anden måde at håndtere det sociale liv. Villadsen tager udgangspunkt i Åkerstrøm Andersens principper for valg af kilder. For det første er det kilder, der har rod fæste i de aktuelle problematikker, som genealogien forsøger at belyse. De tekster, der omhandler jordnære problematikker gives en central placering i analysen, snarere end centrale tekster i den allerede eksisterende historieskrivning. Det andet princip er, at kilder kan opstå i de eksplicite og implicite henvisninger, der i tekster. Arkivet kan derfor opbygges ved at følge de eksplicite kilder, såsom forfattere og institutioner, der opstår i de forskellige tekster. Når der nås en cirkulær proces af kilder, så har man et fyldestgørende arkiv. Det tredje princip er, at når der er opnået et fyldestgørende arkiv udvælges de tekster, der skal bruges og de får status som monumenter, hvilket den genealogiske analyse undersøger. Disse tekster er eksemplariske tekster, der viser, hvordan diskursive regler, brud og kontinuiteter fremkommer. Det er ofte

reflekterende tekster, der problematiserer bestemte praksisser, teorier eller institutioner (Villadsen, 2006, S. 99-102)

3.2. Metodevalg

Dette speciale tager et diskursivt udgangspunkt i Foucaults tilgang til diskursteorien, hvor man skal belyse historien bag ved nutidens praksis for at forstå den bedst muligt. Hertil brugte han en genealogisk undersøgelse til at stille spørgsmålstegn ved nogle selvfølgeligheder. Her i blandt er en af de mest kendte hans problematisering af galskabens selvfølgelighed ved at se på den praksis, der blev udøvet, igennem et historisk perspektiv af brud og kampe mellem forskellige diskurser (Villadsen 2017, s. 303). Slægtskabsforskning er definitionen på genealogi. Denne metode ser tilbage på, hvordan alle de løbebaner, der danner det, man problematiserer i dag og hvordan disse løbebaner er forskellige og er af forskellige former. Genealogien frasiger, at der kan være en sandhed derude og tilkendegiver, at man ikke kan belyse hele samfundet gennem et udsagn. Derimod er genealogien en metode til at undersøge et afgrænset område, altså en specifik historieudvælgelse (Hansen, 2012, S. 247-249). I dette tilfælde er det Autismepiloten, som denne opgave vælger at belyse og hvordan Autismepilotens beslægtede løbebaner er med til danne, hvordan Autismepiloten er i dag samt hvordan der har været brud og kampe mellem forskelligartede diskurser for at skabe det, vi kender i dag som Autismepiloten.

Det vil sige, at den genealogiske fase er et fokus på, hvordan det er på nuværende tidspunkt og er dannet af diskurser samt hvordan de historisk har relationer til hinanden. Her skal historien strækkes ud og fremlægges for at undersøge, hvilke diskurser, der vandt og hvilke diskurser, der forsvandt eller tabte. Ligesom i diskursteorien er grundantagelsen her, at verdenen kunne have været anderledes (Hansen, 2012, s. 242 -247).

Denne metode har derfor til formål at ryste det syn, der er på Autismepiloten igennem en optrævling af dens historie, ved at fremlægge de diskontinuiteter, der har været i dannelsen af den.

Derudover vil jeg i den genealogiske undersøgelse have fokus på, hvordan bestemte objekter kan være med til at forme bestemte individer, altså hvordan Autismepilotens historiske optrævlen kan trække på forskellige diskurser, som er med til at forme det sociale arbejde vedrørende autisme.

3.3. Fremgangsmåde

En diskurs er en måde at se og forstå verdenen på (magtensformer, S. 24) og diskurser kan opnå solid form ved at forankre sig i bestemt materiale. Det kan være fysisk materiale, sociale praksisser og institutioner, der binder diskursen i fast form og deraf bliver mere end en ren sproglig diskurs (Villadsen, 2017, S. 306-313). Det vil sige, at hvis en diskurs har opnået soliditet i form af Autismepiloten må den bestå af en bestemt måde at se og forstå verdenen på.

Inde på SAU's hjemmeside bliver Autismepiloten beskrevet, som en kompetenceudviklende uddannelse til professionelle, der har med mennesker med autisme at gøre (SAU, Autismepilot). Autismepiloten kan derfor ses, som værende en del af den diskurs, der omhandler det sociale arbejdes praksis inden for autismeområdet. I selve indholdet er der forskellige elementer, heraf forklaringsmodellerne, Triaden, Den pædagogiske procesmodel og metoderne betragtes, som forskellige udsagn, der hver for sig refererer til forskellige diskurser. Dette betyder også, at de har hver deres måde at anskue verdenen på.

Disse forskellige diskurser skal forstås, som relativt selvstændige diskurser, som har haft indflydelse på hinanden i at skabe diskursformationen (Dean, 1999, brugt af Høgsbro, 2012).

Autismepiloten kan ses, som havende en soliditet i at være en uddannelse, som er beregnet til at være en del af den sociale praksis i det professionelle arbejde med mennesker med autisme. Det samme kan siges om indholdet i den, fordi det har dannet en solid form i sig selv udover at være en del af uddannelsen. Derfor bliver spørgsmålet også, hvordan teorierne har opnået soliditet i form af teorier, Den pædagogiske procesmodel har opnået soliditet i form af en model og metoderne har opnået solid form af metoder i praksis.

Ud fra Foucaults perspektiv er alt historisk og alt kan forklares ved et historisk perspektiv, fordi diskursen er et historisk produkt (Villadsen, 2017, S. 299). For at kunne forklare, hvordan diskurserne har forankret sig i forklaringsmodellerne, Triaden, Den pædagogiske procesmodel og metoderne, skal det gøres igennem et historisk perspektiv.

En måde, hvorpå man kan undersøge eller se bestemte tekster på, er at se dem som ustabile tekster, der behøver at referere til andre ting for at kunne eksistere og derfor undersøger man de relationer, den har til andre tekster. Her kan man søge efter de eksplicite henvisninger i teksterne, men også de implicite henvisninger i form af begreber (Villadsen, 2017, S. 304).

I det udleverede materiale fra Autismepiloten er der henvisninger til litteratur omkring undervisningens indhold, hvor jeg startede med at lede efter de eksplicite henvisninger. I de

eksplicite henvisninger fandt jeg blandt andet frem til tekster omkring forklaringsmodellerne, triaden og metoderne. Dog havde jeg svært ved at finde frem til litteratur omkring den pædagogiske procesmodel. Hertil talte jeg med en af underviserne på Autismpilotuddannelsen, omkring dette og fandt ud af, at den pædagogiske procesmodel er inspireret fra David Kolbs 'læringscirkel'. Ud fra dette har jeg også undersøgt, hvordan de er afhængige af deres eksplicite henvisninger.

Dette er en metode til at belyse det givne område gennem tekster, hvor teksterne også skal betragtes som diskurser, altså de repræsenterer ikke en sikkerhed, men er konstrueret af andre tekster. Hertil kan man undersøge, hvordan teksten er afhængig af de henvisninger, den har lavet for overhovedet at kunne eksistere, som en tekst. Dette gør man igen indtil man ser gentagelser af de samme henvisninger (Villadsen, 2006).

Ved at søge på de eksplicite henvisninger i undervisningsmaterialet har jeg fundet frem til dominerende tekster. Det kan også siges, at jeg har fundet de tekster, der har fået lov til at komme frem i mulighedsfeltet "Autismpiloten".

Her skal man ikke stille sig tilfreds med, hvordan de historiske beskrivelser står i sig selv, men finde systemer på, hvordan vidensfelter på tværs har samme grundantagelser. De historiske beskrivelser tager form efter belysningen af området og ikke den kronologiske historie. Yderligere er det en strategi at læse i bredden efter iagttagelige regelmæssigheder (Villadsen, 2017, s. 303-308).

Dette har gjort, at udover at søge på de eksplicite henvisninger, lavede jeg også søgninger på de implicite henvisninger i form af begreber, heraf forklaringsmodellerne, Triaden, den pædagogiske procesmodel og metoderne.

3.4. Operationalisering

I den genealogiske analyse vil jeg tage mit udgangspunkt i objekter og subjekter. Her vil jeg komme omkring de to begreber og hvordan, der gennem udsagn dannes objektformationer, subjektiveringer og strategidannelser, hvor viden er blevet udgrænset.

Når der i analysen henvises til disse begreber er det med rodfæste i Foucaults begreber, hvilket bruges i diskursanalyser. Udsagn defineres, som fremstillinger af mennesker, der er gjort selvfølgelige og naturlige, hvilket fordrer mennesket til bestemte former for liv og adfærd. Jeg har taget udgangspunkt i Andersens forslag til undersøgelse af udsagn (Magtensformer, 2007, S. 26). Her foreslår han blandt andet, at udvælge udsagn der har fokus på relationen mellem objekt og subjekt:

“Udsagn, der søger at etablere eller opretholde bestemte talepositioner. Det vil sige at undersøge, hvordan udsagn sætter relationen mellem subjekt og objekt - hvem bestemmes som subjekt, der kan undersøge bearbejde, beskrive hvilket objekt?” (Magtensformer, 2007, S. 26)

Når der henvises til begreber objekter og subjekter, så henvises der til den diskursformation, der har produceret disse objekter. Heraf Objektformationen, hvor undersøgelsen af, hvordan disse objekter er dannet. Det vil sige, hvilke rum de fremstår i, hvilke vidensformer og subjekter, der dukker op og hvordan disse kan afgrænse objektet.

Det andet jeg vil ind på, er de subjektpositioner, altså de subjekter, der dukker op. Her skal det undersøges, hvem der får lov til at indtage bestemte talepositioner og ytre sig om ting, og hvorfra disse talepositioner indtages (sygehuset, psykiatrien, mv.). Det sidste begreb jeg vil se på er strategidannelse, som er der diskurser brydes med hinanden eller at diskurser udgrænser bestemte begreber og forklaringer (Magtensformer, 2007, S. 25-26).

4. Analyse

I dette kapitel omkring analysen vil jeg gå ud fra min analysestrategi; hvordan subjekter og objekter bliver skabt gennem de historiske tråde ud fra Autismepiloten. Mit udgangspunkt er derfor, at Autismepiloten er et kompleks fænomen, bestående af flere modsætningsfyldte vidensformer, som kan have indflydelse på det sociale arbejde. I den genealogiske analyse af Autismepiloten vil der blive foretaget arkæologiske snit, i form af nedslag, i de udvalgte eksemplariske tekster, hvor der har været historiske tråde, der har været med til at skabe mulighedsfeltet for Autismepiloten.

I min udvælgelse af eksempler på tekster har jeg haft fokus på, hvordan indholdet i Autismepiloten har trukket historiske tråde gennem tiden, og som implicit samt eksplicit er en del af det nutidige mulighedsfelt for Autismepiloten. I analysen vil jeg komme igennem flere perioder, hvilket jeg har fundet vigtigt til at kunne belyse de vidensformer, der findes i Autismepilotens nutidige mulighedsfelt.

I analysen vil der blive foretaget fem nedslag og når jeg ser i bakspejlet for specialet, er fem nedslag

mange. Det har dog været svært, at kunne reducere nedslagene yderligere, da de gerne skulle give en lille billede af, hvilke vidensformer Autismpiloten består af.

I det første nedslag har jeg valgt, at tage udgangspunkt i Jean Piagets tekst fra 1926; "*The language and thought of the child*". Dette gør jeg for at belyse, hvordan 'Theory of Mind' trækker på nogle forståelser, der findes i begreber fra Jean Piaget. Det skal siges at jeg kun laver en genealogisk undersøgelse af 'Theory of Mind' fra forklaringsmodellerne. Det gør jeg blandt andet, fordi jeg mener, at 'Weak Central Coherence' og 'Eksekutive funktioner' har mange af de samme vidensformer. Derfor vil en genealogisk analyse af de andre to forklaringsmodeller kunne belyse det samme i min problemformulering, som en genealogisk analyse af 'Theory of Mind'. Dog skal det pointeres, at en genealogisk analyse aldrig vil se ens ud, fordi der er et utal af historiske tråde, der konstruerer nutiden. Derudover har det været overvældende, hvor meget materiale der er i en genealogisk undersøgelse, selv i undersøgelse af én forklaringsmodel, 'Theory of Mind', alene. Dette har også gjort, at jeg helt naturligt var nødt til at fravælge de to andre forklaringsmodeller, da min erfaring inden for genealogiske analyse ikke er tilstrækkelig stor til at kunne håndtere sådan en volumen af materialer.

Andet og tredje nedslag er i 1950'erne, hvor der ses et skift fra det psykodynamiske til en mere forskningsorienteret tilgang hos psykologerne.

Fjerde nedslag beskriver, hvordan der sker en forandring i autismeforståelsen.

Til sidste er det femte nedslag i 1960'erne, hvor der kommer en ny forståelse af klienterne, som mere aktive i deres egen "behandling".

4.1. Nedslag i 1926 – 'Theory of Mind' i Jean Piagets og egocentricitet

Det første analytiske nedslag bliver foretaget i 1926. Det gør jeg, fordi der i flere dokumenter, der omhandler 'Theory of Mind', er eksplicite referencer til Jean Piagets værker. Heriblandt bliver der særligt trukket tråde til hans begreb egocentricitet, som kan spores helt tilbage til hans tidlige arbejde i 1926, "*The language and thought of the child*".

Derfor bruger jeg hans bog fra 1926, som det dokument jeg vil analysere. I denne analyse vil jeg gennemgå nogle begreber beskrevet af Piaget, men hovedsageligt vil jeg komme ind på egocentricitet.

“Baron- Cohen, Frith and Leslie drew from Piaget’s tests of ‘egocentricity’ in their proposition that autistic children lacked a ‘theory of mind’.” (Bonnie Evans, 2013 S, 24)

Jean Piaget beskrev to børns sproglige funktioner, hvor de havde observeret dem i skolen og hvordan de agerede i skolen:

“The talk of our two subjects may be divided into two large groups—the ego-centric and the socialized. When a child utters phrases belonging to the first group, he does not bother to know to whom he is speaking nor whether he is being listened to.... This talk is ego-centric, partly because the child speaks only about himself, but chiefly because he does not attempt to place himself at the point of view of his hearer. Anyone who happens to be there will serve as an audience. The child asks for no more than an apparent interest, though he has the illusion (except perhaps in pure soliloquy if even then) of being heard and understood.” (Piaget 1926, S. 5).

Der skelnes mellem to typer af subjekter; de egocentriske og de socialiserede. Det egocentriske barn taler til andre uden at vide, hvem de taler til eller om de bliver lyttet til. I talen forsøger barnet ikke at sætte sig i andres perspektiv, men er under den forestilling, at de bliver hørt og forstået af lytteren.

Det egocentriske barn ses derfor, som værende adskilt fra virkeligheden ved at have en illusion om, at de bliver hørt og forstået af andre.

Jean Piaget opdelte heraf det egocentriske sprog hos børn i tre kategorier:

“Repetition (echolalia): ...The child repeats them for the pleasure of talking, with no thought of talking to anyone, nor even at times of saying words that will make sense. This is a remnant of baby prattle, obviously devoid of any social character.” (Piaget, 1926, S. 5)

“Monologue: The child talks to himself as though he were thinking aloud. He does not address anyone.” (Piaget, 1926, S. 6)

“Collective monologue: This form is the most social of the ego-centric varieties of child language, since to the pleasure of talking it adds that of soliloquizing before others and of interesting, or thinking to interest, them in one’s own action and one’s own thoughts. But as we have already pointed out, the child who acts in this manner does not succeed in making his audience listen, because, as a

matter of fact, he is not really addressing himself to it. He is not speaking to anyone. He talks aloud to himself in front of others.” (Piaget, 1926, S. 10-11)

Det egocentriske barn har et sprog bestående af repetitioner, hvor de kun taler for deres egen skyld og ikke talte med nogen. Piaget mente, at disse repetitioner var rester fra den gang barnet brugte baby-snak. Igennem monolog talte barnet med sig selv og det mindede om, at de tænkte højt. Og den kollektive monolog var normalt, hvordan man fik andre til at interessere sig i talen eller handlingen, men det lykkedes det egocentriske barn ikke med. Børnene talte for sig selv, talte højt og ikke til andre end dem selv.

I den socialiserede tale er der tale om fem karaktertræk.

1. *“Adapted information takes place when the child adopts the point of view of his hearer, and when the latter is not chosen at random.”*
2. *“Criticism: This group includes all remarks made about the work or behaviour of others...”*
3. *“Commands, requests and threats: In all of these there is definite interaction between one child and another.”*
4. *“Questions: Most questions asked by children among themselves call for an answer and can therefore be classed as socialized speech, with certain reservations to which we shall draw attention later on.”*
5. *“Answers: By these are meant answers to real questions (with interrogation mark) and to commands.”*

(Piaget, 1926, S. 6)

Der skelnes tydeligt mellem den egocentriske tale og den socialiserede tale, hvor børn i den socialiserede er i stand til at kunne tale med andre, hvor de forventer et svar tilbage på det, som de ytrer sig om.

Selvom det bliver delt op i to typer af tale, egocentrisk og socialiseret tale, påpeges der også, hvordan der skal skelnes mellem to typer af tanker: instrueret tanke (egocentriske tanker) og ikke-instrueret (autistiske tanker):

“Psycho-analysts have been led to distinguish two fundamentally different modes of thinking: directed or intelligent thought, and undirected or, as Bleuler proposes to call it, autistic thought.

Directed thought is conscious, i.e., it pursues an aim which is present to the mind of the thinker; it is intelligent, which means that it is adapted to reality and tries to influence it; it admits of being true or false (empirically or logically true), and it can be communicated by language. Autistic thought is subconscious, which means that the aims it pursues and the problems it tries to solve are not present in consciousness; it is not adapted to reality, but creates for itself a dream world of imagination; it tends, not to establish truths, but so to satisfy desires, and it remains strictly individual and incommunicable as such by means of language. On the contrary, it works chiefly by images, and in order to express itself, has recourse to indirect methods, evoking by means of symbols and myths the feeling by which it is led.” (Piaget 1926, S. 26)

Egocentriske tanker er tanker der er målrettede og hvor tænkeren er tilstedeværende. Derfor er de instruerede tanker adapteret til virkeligheden, som de forsøger at påvirke. I modsætning til de instruerede tanker, er de autistiske tanker, som er ubevidste. De mål og problemer, de forsøger at løse er ikke til stede i bevidstheden. Disse tanker ledes af følelser og ved hjælp af symboler og myter søger den at opfylde behov.

Det kan ses, hvordan de autistiske tanker skelnes fra de egocentriske tanke. Det er vigtigt for at forstå, at den egocentriske tale ikke er afkoblet fra virkeligheden, men de tanker der ligger bagved er rettet mod et mål. Både den egocentriske tale og den socialiserede tale er derfor en del af de instruerede tanker der er til at kommunikere med og de autistiske tanker i underbevidstheden er ikke til at kommunikere med.

4.1.1. Objekter, subjekter

I den udviklingspsykologiske diskurs opstod der flere objekter af børn. Et af objekterne var, hvordan det synliggøres, hvilken opfattelsen man havde af børns tale. I den egocentriske tale bliver børn set, som havende manglende indsigt i andres perspektiv og syn på samtalen. De bliver deraf subjektiveret, som børn der kun taler via repetitioner og deres egen selvinteresse. De ude af stand til at inddrage andre i samtalen og interesserer sig ikke for denne.

Det samme kan siges om objektet den socialiserede tale, hvor børn bliver subjektiveret, som værende i stand til at inddrage andre i samtale og forventer svar fra det de spørger om. De anskues som mere bevidste om andres perspektiver og har et ønske om at blive hørt.

Derudover bliver børnene også set ud fra deres tanker. Her bliver objekterne, instruerede tanker og ikke-instruerede tanker (autistiske tanker). Objekterne kommer frem i den udviklingspsykologiske disciplin, hvor de bliver specificeret af psykologerne herunder. Børnene bliver derfor subjektiveret af psykologerne og bliver enten børn, der har bevidste tanker omkring deres handlinger, som relaterer sig til virkeligheden. Disse børn har også evnen til at kommunikere via sprog.

På den anden side bestemte psykologerne, hvordan børn der ikke kunne relatere sig til virkeligheden var. Disse børn var ubevidste omkring deres tanker og handlede kun ud fra følelser og behov. Deres kommunikation var ikke verbal, men hovedsageligt via symboler ledet af følelsen og de levede i en komplet fantasiverden.

Imellem 'Theory of Mind' og den egocentriske tale er der ligheder. 'Theory of Mind' var, som sagt, mennesker med autisme, der havde en nedsat evne til at danne tanker om, hvad andre tror og tænker. Og i den egocentriske tale havde børn svært ved at sætte sig ind i andres perspektiv. Dette kan siges, at være nogenlunde forenelig og Autismpiloten 'Theory of Mind' har således historiske tråde helt tilbage til Jean Piagets arbejde i 1926.

Det finurlige ved, at 'Theory of Mind' og egocentriske tale minder om hinanden er, hvordan forståelsen af begrebet 'autistisk' er vidt forskellige. I 'Theory of Mind' er autisme en mangel på at kunne forestille sig andres perspektiv og i Jean Piagets forståelse var autistiske tanker udelukkede forestillinger i form af en helt fiktiv verden.

4.2. 1952 - Psykoterapien bliver mindre og psykiateren vinder plads

En brudperiode der går igen er 1950'erne, hvor der sker en forskydning af vidensformen psykologi, hvor der bliver sat spørgsmålstejn ved den ældre tradition, psykoterapien og psykologernes rolle bliver ændret. For at fremvise dette har jeg lavet et nedslag i et dokument fra 1952; "*Discussion on the Role of the Psychologist in Psychiatric Practice*", udgivet af Proceedings of the Royal Society of Medicine.

Her diskuteres der mellem Dr. Henry Wilson, Mr. O. L. Zangwill, Dr. H. J. Eysenck og professor Alexander Kennedy om psykologernes rolle i den psykiatriske praksis og de problematikker, der kom i forbindelse deres indtog i psykiatrien samt hvordan der tiltænkes at løse de problematikker.

I 1950'erne sker der en forskydning af diskurserne, hvor populariteten af psykiaterne steg og de blev mere efterspurgt på krav omkring flere standardiserede og objektive vurderingsmetoder på det intellektuelle område. Samtidig har der været et betydeligt større antal psykologer, der er blevet ansat, som kliniske psykologer, på flere felter indenfor sindssygshospitaler, neurocentre og neuropsykiatriske afdelinger, hvor de stadigt voksende krav om flere vurderingsmetoder også skal imødekommes af de kliniske psykologer. Denne tilgang af psykologer giver problemer og vanskeligheder i samarbejdet mellem psykologer og psykiatere (Royal Society of Medicine, 1952, S. 445).

Et af problematikkerne fremhæves af Eysenck, hvor han mener, at patienter søger hjælp med den overbevisning, at psykoterapien kan forbedre dette:

“... it appears that approximately two-thirds of the patients so treated were considered to be either cured or considerably improved...” (Proceedings Society of Medicine, 1952, S. 448).

Han italesætter således, hvordan to-tredjedele af patienterne blev enten helbredt eller forbedret via den psykoterapeutiske praksis. Dette satte han overfor to andre studier, hvor der ikke blev brugt psykoterapi, men hvor behandlingen blev foretaget af læger og sundhedspersonale, hvor andelen af forbedringer var det samme, som hos psykoterapien:

“There are fortunately two excellent studies - by Landis (1938) and by Denker (1946) - in which large numbers of severely neurotic patients were treated, not by any form of orthodox therapy, but either by custodial care or by ordinary G.P.treatment. The percentage of recoveries and considerable improvements was again two-thirds of the total sample.” (Proceedings Society of Medicine, 1952, S. 448).

Her påpeges det, hvordan en behandling fra enten socialarbejdere eller psykiatere, havde samme effekt, som psykologernes psykoterapi.

Eysenck fremhævede også et andet problem, hvor psykologerne er uvillige til at acceptere psykiaterens begrebssystemer og arbejdsmetoder. Den eneste grund til, at psykologer skulle acceptere psykiaterens metoder var, hvis de øjeblikkelig fik adgang til at udøve terapi. Som eksempel bruger Eysenck den Amerikanske praksis, hvor psykologerne var en del af behandlingsformen, hvor de

brugte psykiatriske undersøgelser såsom; Rorschach or the Thematic Apperception Test. Dog uden at vise det i deres forskning (Proceedings Society of Medicine, 1952, S. 448).

“...psychology cannot make an independent contribution to psychiatry, having accepted psychiatric concepts and methods in all material aspects; nor can it completely merge with psychiatry, lacking the essential medical background of the later discipline. A more frustrating position for the clinical psychologist is difficult to imagine.” (Proceedings Society of Medicine, 1952, S. 448).

Eysenck mente ikke, at psykologien kunne være en selvstændig del af psykiatrien, da psykiaternes behandling har samme effekt på patienterne, som psykoterapien. Ligesom den heller ikke kunne flettes sammen, da psykologerne mangler medicinsk forståelse.

“As I see it, the psychologist should try to complement, rather than imitate, the psychiatrist. His basic training is in science, not in therapy, and he can make his greatest contribution by constantly stressing this aspect of all the problems which he may encounter.” (Proceedings Society of Medicine, 1952, S. 448).

Her fremsættes der, hvordan psykologerne kan bidrage til psykiatrien ved at bruge hans træning i forskning.

“His thinking about any specific psychiatric problem will be clarified when this problem can be brought under experimental control, and into contact with concepts and theories with which he is familiar.” (Proceedings Society of Medicine, 1952, S. 448).

Psykologerne skal ikke udføre terapi, men udføre det de er bedst til, nemlig forskningen og dannelse af hypoteser. Dog skal dette gøres under kontrollerede eksperimenter for at bakke psykologens påstande op, ved hjælp af koncepterne og teorier vedkommende allerede kender til. Med andre ord påpeges der, hvordan psykologerne ikke skal bruge psykiaternes redskaber.

Diskussionen kommer også ind på, hvordan psykologen kan betragte sit bidrag til psykiaterens arbejde:

“If, however, the psychologist is content to regard his tests as pragmatic, tentative tools, and the psychiatrist to accept his findings with appropriate reserve, no serious misunderstandings on this score need arise.” (Proceedings Society of Medicine, 1952, S. 446)

Her skal psykologens arbejde betragtes som et foreløbigt redskab i et samarbejde i praksis, så længe, at psykiateren godkender hans fund. Således kommer der ikke misforståelser mellem psykologerne og psykiaterne.

4.2.1. Objekter, subjekter

I dette dokument fremhæves det, hvordan psykologernes rolle skal være inde på de psykiatriske afdelinger. Dokumentet viser, hvordan den psykiatriske diskurs udgør et mulighedsfelt, hvori nye objekter kommer frem, såsom standardiserede og objektive metoder. Der fremkommer nye terapiformer, der kan erstatte psykoterapien i arbejdet med neurotiske patienter, som bliver udført af psykiatere og socialarbejdere. Herved sker der en subjektivering af psykiatere og socialarbejdere, hvor de får talepositioner de kan undersøge og arbejde ud fra via objekterne, som de nye terapiformer. Disse talepositioner, især psykiaterne, er, derfor med til at gøre objekterne til sandheder og gør dermed gamle objekter til mindre sande. Det vil sige, at den gamle tradition, psykoterapien, vil blive set på af subjekterne, som værende mindre værd i terapien af neurotiske patienter. Heraf vil både terapien og neurotiske patienter blive objekter, når de bliver beskrevet af psykiaterne og socialarbejderne.

Ud fra den nye psykiatriske diskurs formes der en strategi, som udgrænser psykoterapien af neurotiske patienter og mulighedsfeltet giver plads til den uortodokse terapi i psykiatrien og dens begrebssystemer og arbejdsmetoder. De nye terapiformer, begrebssystemer og arbejdsmetoder vil, deraf blive den almene praksis og italesat, som værende “sandheden” eller det rigtige at gøre i forhold til den gamle tradition, psykoterapien. Det udgrænsede objekt, psykoterapien, vil derfor ikke længere anses for at være det sande og de relaterede subjekter, psykologerne, har derfor mistet den tidligere taleposition de førhen havde omkring neurotiske patienter.

På den anden side kan den psykiatriske diskurs også ses på en anden måde, end at den kun udgrænser psykoterapien og fratager psykologerne deres talepositioner. Den kan nemlig anskues som det mulighedsfelt, hvori den kliniske psykolog bliver skabt, som subjekt. Heri skabes ændringen af psykologernes rolle fra psykoterapien til en ny subjektivering af psykologerne, som værende subjekter, der arbejder med forskning og tester hypoteser i kontrollerede eksperimenter. Den

psykiatriske diskurs har derfor ændret psykologernes rolle og får nye objekter de arbejder med, hvor de får nye talepositioner, hvorfra de kan tale om forskning inden for psykiatrien. Dog skal det påpeges, at de nye talepositioner, som psykologer har, er begrænset af psykiateren, som i sidste ende accepterer psykologens fund.

Det kan siges, at den psykiatriske diskurs har dannet et stort skift inden for terapi og behandling af patienter. Den har i dette dokument vist, hvordan den udfaser hele psykoterapien og erstatter den med psykiaternes begrebssystemer og arbejdsmetoder samt kravet om standardiserede og objektive vurderingsmetoder. Disse krav åbner derfor op for en ny måde at anskue viden på, hvor det førhen har været psykologernes viden i form teorier og hypoteser på cases, der var sande. Nu er det kravet om standardiserede og objektive vurderingsmetoder, der er den viden, der stræbes efter i den psykiatriske diskurs.

4.3. Nedslag i 1950 - Psykologiske eksperimenter og forskning

Det næste analytiske nedslag foretager jeg i 1950. Det gør jeg fordi, at der i mit arkæologiske vidensarkiv hele tiden dukker et dokument frem, der er udarbejdet af de to eksperimentale psykologer, Beate Hermelins og Neil O'Connor bog, "*Psychological Experiments with autistic children*" fra 1970.

Hermelin og O'Connors arbejde foregik i enheden 'Social Psychiatry Research Unit' på Maudsley hospitalet og denne enhed var stærkt inspireret af Hans Eysencks, som på det tidspunkt var leder af psykologiafdelingen. Her foretog Hermelin og O'Connor statistiske undersøgelser, der kun var fokuseret på adfærd og som Eysenck mente, skulle forskning kun være eksperimentel og videnskabelig. Denne metode var kun på det observerbare og tillod ikke nogle psykoanalytiske tilgange (Evans, 2013, S. 13). Megen af den litteratur og inspiration, som Uta Frith bruger i hendes eksperimenter med autistiske børn og i hendes grundlag for teorier, såsom 'Theory of Mind', Weak Central Coherence og eksekutive funktioner stammer fra Beate Hermelin og Neil O'Connor.

Dog laver jeg ikke et nedslag i deres arbejde i 1970, men går hele vejen tilbage til 1950, hvor Hans Eysenck beskrev, hvordan kliniske psykologer skulle trænes på Maudsley hospital.

Dokumentet, "Function and training of the clinical psychologist" fra 1950, viser godt, hvordan der etableres en kontinuitet, ud fra den diskontinuitet, som set i første nedslag. Den psykiatriske diskurs

åbnede op for metoder, såsom kontrollerede eksperimenter, hvor forskningen blev en ny gren. Derfor har jeg valgt netop dette dokument, som et eksempel til at illustrere, hvordan den psykiatriske diskurs er en ny form for subjekter, hvor den kliniske psykolog dukkede op i mulighedsfeltet. Dette har senere hen præget Hermelin og O'Connors arbejde og det samme gælder for Uta Frith. Heraf også, hvordan Autismpiloten drager tråde til den kliniske psykologi og de psykologiske eksperimenter.

Dokumentet viser, hvordan psykologerne skal tilpasses ind i rammerne, de psykiatriske rammer, og hvilke opgaver de kan foretage sig for at være mest muligt til nytte i disse rammer.

“No formal definition could indicate with any accuracy the variety of different functions which clinical psychologists fulfil or should fulfil. They serve in hospitals and children's clinics; in prisons, courts, and on parole boards; in psychoanalytic institutes and non-directive “counselling” units; in Government agencies and in the armed forces; in Universities and in mental defective institutions.” (Eysenck, 1950, S. 711).

Citat her viser, hvordan kliniske psykologer arbejder mange steder og i mange forskellige felter, hvor der er ingen definition på, hvad de skal lave ude i disse felter.

I U.S.A er den største stigning at se:

“...in the U.S.A., where now some 25 per cent. of the members of the American Psychological Association are employed in this field...”(Eysenck, 1950, S. 711).

Hele 25 procent af psykologer i American Psychological Association, er ansat som kliniske psykologer og ikke har konkrete definitioner på, hvilke funktioner de skal bruges i.

“While an Honours degree in psychology is thus considered an indispensable preliminary for further training in this country, it should be realized that in itself it does not suffice to give the student any competence in the applied field. Its orientation is rather theoretical, and lacks integration with clinical, industrial, or educational applications.” (Eysenck, 1950, S. 715).

Her ses det, hvordan det ikke er tilstrækkeligt med en bacheloruddannelse i psykologi for at kunne arbejde i psykiatrien. Uddannelsen mangler mere erfaring i forbindelse med praksis og er derfor ikke nok i sig selv for at være en klinisk psykolog. Psykologen bliver deraf italesat, som ikke værende tilstrækkelig nok uddannet til at håndtere patienter i den kliniske praksis.

I dokumentet vil der blive vist, hvilke egenskaber den kliniske psykolog skal have og se på dokumentets anbefalinger for de kommende kliniske psykologer.

“...training programme envisages a four-year period of instruction and clinical practice, somewhat along the following lines. Each trainee is expected to spend 1,056 hours a year (22 hours per week times 48 weeks) at work in V.A. hospitals. The rest of his time will be devoted to training under the direction of the Department of Psychology at his University...” (Eysenck, 1950, S. 715).

Der bliver understreget, hvordan den kliniske psykolog skal have klinisk praksis erfaring, som praktikant. Henover en periode på fire år skal de oplæres i den kliniske praksis, hvor de resten af tiden skulle bruges på deres respektive universiteter.

“A lengthy and well-balanced post-graduate training appears essential in order to guarantee such professional competence as is required to make clinical psychologists as acceptable in their own field as medical practitioners are in theirs; such post-graduate professional training should concentrate on diagnostic testing and research design, but should not include therapy in the sense of “prolonged systematic attempt by means of psychological treatment to produce a fundamental reorientation of the patient's outlook and behaviour”. (Eysenck, 1950, S. 724-725).

Her ses det, hvordan psykologens arbejdsmetoder med terapi bliver frataget i arbejdet i psykiatrien. Denne form for terapi skal ikke bruges til at fortælle noget om patienternes syn og adfærd. Der skal hellere fokuseres på at uddanne og træne den kliniske psykolog i diagnosticering og forskningsdesign i deres eget felt.

De kliniske psykologer skal, med andre ord, ikke blande sig i behandlingen eller terapien af patienter, hvor det er psykiaternes område. De skal hellere fokusere på andre ting inden for diagnoser og forskningsdesign. Hvis de gør det, vil de blive lige accepteret i deres eget område, ligesom medicinske udøvere er i deres område.

“Even more important perhaps is the research function of the clinical psychologists, trained as they are in test construction, experimental design, and scientific method, and the independent conducting of research, will make their most significant contribution to the program in the field of research.” (Eysenck, 1950, S. 713).

I dokumentet blev der beskrevet, hvordan de kliniske psykologer har deres bedste bidrag til den psykiatriske praksis ved at udføre forskning og hvordan de skal bruge denne træning. Dette kan igen ses, som om at behandlingen af patienterne er forbeholdt psykiaterne og socialarbejdere i psykiatrien, hvor der ikke er brug for psykodynamiske perspektiver fra psykologerne, men kun deres bidrag via deres uddannelser i forskningsdesign.

“...therapy should not form part of the training of the clinical psychologist is closely related to our first belief that a thorough training in research and diagnostic testing is, in itself, a full-time occupation, and that the addition of a third type of training would merely result in a lower level of skill and knowledge in all three levels.” (Eysenck, 1950, S. 720).

Her understreges det, hvordan terapi ikke skal være en del af træning af de kliniske psykologer, fordi dette vil kun sænke kvaliteten af forskningen og diagnosticeringen.

De kliniske psykologer bliver deraf frataget at udøve terapi i den psykiatriske praksis og skal bruge deres fulde tid på forskning. Her bliver de kliniske psykologer trukket tilbage på scenen og bliver bag ved psykiaterne. Der skal de bruge deres tid på at træne i forskningen og diagnosticering, hvori de har mest at bidrage med.

“There is animosity among almost all those competent to judge that it is in the sphere of research that the psychologist has his most important contribution to make. He has had a formal training in the techniques of research ; he is acquainted with the statistical methods necessary for establishing significance ; without such training little can be achieved in the complex and difficult field of human personality. It is his skill in research methodology, more than any other ability or proficiency, which makes the psychologist a useful member of the psychiatric team.” (Eysenck, 1950, S. 718).

I psykiatrien er der enighed i, at de kliniske psykologer skal bruge den træning, som de har fået i forskning i forskningsområdet. Uden psykologernes kendskab til forskning har de meget lidt at bidrage med i psykiatrien.

De kliniske psykologer bliver reduceret til kun at kunne bearbejde forskningen, da det er der, de har fået deres træning. De har derfor ikke andre professionelle færdigheder ud over forskning, som er gavnlige i et psykiatrisk team.

I det psykiatriske team er det psykiateren der er den ansvarlige for terapi:

“The team of psychiatrist, psychologist and social worker constitutes such a combined attack on a problem, based on specialization of functions. In this team the psychiatrist is responsible for carrying out therapy, the psychologist for diagnostic help and research design, and the social worker for investigation of social conditions in so far as they affect the case.” (Eysenck, 1950, S. 719).

Her ses det, hvordan opgaverne er fordelt mellem det psykiatriske team. Psykiateren er den ansvarlige for at gennemføre terapien. Den kliniske psykolog til diagnostisk hjælp og forskningsdesign. Og socialarbejderen for undersøgelse af de sociale forhold.

Opgaverne er derfor skarpt fordelt og igen pointeres det, hvordan de kliniske psykologer ikke skal gennemføre terapi, men igen kun stå for det diagnostik og forskning.

4.3.1. Objekter, subjekter

Den store tilstrømning af psykologer til den psykiatriske praksis skaber en del forskydninger i den psykologiske diskurs.

Her ses det mest tydelige eksempel; terapi. Terapi, som objekt, får ændret sin betydning, når den forskydes fra den psykologiske diskurs til den psykiatriske diskurs.

For psykologerne har terapi førhen været bestemt af flere psykologiske praksisser, som værende en form for psykoterapi, men eftersom der kom en større tilslutning af psykologer i den psykiatriske praksis ændrede dette objekt betydning. Her ændrede den sig fra at være psykologernes primære redskab i forbindelse med patienter til at være psykiaterens ansvar at udføre terapi i den psykiatriske praksis.

Dette skaber derfor et nyt sæt praksisser, som bestemmer, hvad terapi skal være. I den psykiatriske praksis, understreges det flere gange, at det ikke er psykoterapien der er den terapiform, der er den

rigtige, men at det er psykiaterens terapi, der er den rigtige. Dette bliver derfor den nye sandhed på grund af de psykiatriske praksisser.

Psykiateren bliver, derfor et subjekt, der får talepositioner til at ytre sig noget om, hvad den rigtige terapi er, men også til at ytre sig om, hvad den kliniske psykolog skal gøre i psykiatrien. Ikke nok med det, så kan psykiateren ud fra deres taleposition i den psykiatriske diskurs “diktere”, hvad den kliniske psykolog er bedst til, nemlig forskning. Ud fra psykiaterens subjektposition skabes således den kliniske psykolog og deres subjekt.

Den kliniske psykolog har derfor fået en ny taleposition, fra at kunne ytre sig om terapi til at kunne ytre sig om forskningsdesign, eksperimentelle studier og metoder, statistiske metoder.

Dokumentet viser, hvordan den psykologiske diskurs ændres fra at være hovedsageligt terapiformer fra den psykodynamiske tradition, til en diskurs, der består af forskning. Her ses det, hvordan diskursen ændres til en mere medicinsk diskurs i form af positivistiske tendenser i de statistiske metoder.

Derudover kan der også ses, hvordan den psykiatriske diskurs trækker på nogle tendenser, der ses i det behavioristiske felt, hvor der er fokus på de eksperimentelle studier og den adfærd, der kan observeres uden indblanding og uden en indsigt i tankerne bag ved adfærden.

4.4. Nedslag i 1960'erne og 1970'erne - Triaden

I min genealogiske undersøgelse af Autismepiloten har jeg forsøgt med konkrete nedslag i enkelte tekster. Dog vil jeg i dette nedslag bruge et dokument fra 2013, af Bonnie Evans, som deri beskriver, hvordan den epidemiologiske forskning så ud i 1960'erne og 1970'erne, og hvilke forandringer, der skete i den periode.

Dette gør jeg med henblik på at kunne beskrive de historiske tråde og vidensformer, som Triaden består af.

Det første, jeg vil bringe frem i dokumentet, er en af de første epidemiologiske studier af autisme, udarbejdet af Victor Lotter og kolleger:

“Lotter, the principal author, drew from the Creak working party’s criteria for his epidemiological study but argued that the 9 points needed to be adapted because they were not confined to observations of children’s behaviour but included subjective opinions about children’s feelings.” (Evans, 2013, S.15).

Teksten viser, hvordan de brugte kriterier fra et andet studiet udarbejdet af Mildred Creak og kolleger. Her brugte Lotter det epidemiologiske studie til at undersøge disse ni kriterier, men brugte ikke Creaks definitioner, da der var brug for nogle kriterier, der kunne observeres ud fra adfærd. Lotter mente ikke, at Creaks kriterier gjorde dette, men at de undersøgte børnenes følelser, som de mente ikke kunne observeres.

“However, Lotter considered that clear-cut purely behavioural criteria were paramount to the development of that epidemiological research on autism...” (Evans, 2013, S. 15).

Lotter mente derfor, at kriterierne skulle ændres til at være udelukkede adfærdsmæssige kriterier. Dette var essentielt for en udvikling af forskningen inden for autismeområdet.

“The requirement for ‘precise behavioural criteria’ which epidemiological studies demanded encouraged new perspectives and descriptions of autism. Because this concept had been so central to general developmental psychology, its re-formation within the field of psychiatric epidemiology led new researchers to reconceptualize the central issues of that science.” (Evans, 2013, S. 17).

Omdannelsen af kriterierne til præcise adfærdsmæssige kriterier, åbnede op for veje og syn på autisme. De forhenværende kriterier omkring børns subjektive meninger og følelser var tæt forbundet med den udviklingspsykologiske diskurs og gjorde det derfor nødvendigt at ændre til de adfærdsmæssige kriterier. Denne løsrivelse fra det udviklingspsykologiske felt gav mulighed for forskere for at danne nye centrale spørgsmål i videnskaben.

“This model differed widely from those based on theoretical descriptions of a child’s imagined relationships to others such... Instead of measuring child development and its anomalies via

theoretical models of an individual child's successive attempts to engage with reality through his or her relationships with people and objects, these studies measured child development and its anomalies as behavioural variables within a total population that represented the norm.” (Evans, 2013, S. 17)

Den nye adfærdsmæssige tilgang i den epidemiologiske forskning gav muligheden for, at man kunne se på en hel befolkningsgruppe, som det normale og ud fra det se på, hvilken adfærd der var anomalierne. Dette var meget nyt i forhold til, at det førhen udelukkede var teoretiske beskrivelser af enkeltes individers manglende evner til at agere med den virkelige verden.

Flere epidemiologiske studier blev lavet og fokus blev flyttet over på sproget hos autistiske børn:

“Rutter, Hermelin, J. A. M. Martin and Lorna Wing all conducted studies on the language used by autistic children in the late 1960s and 1970s... These language abnormalities or differences then came to be a defining feature of the new concept of ‘autism’ in its new psychological metamorphosis..” (Evans 2013, S. 19)

Disse studier var med til at ændre synet på autistiske børn og det gjorde, at anomalier i sproget blev en definerende karakter for dem.

I samme omgang argumenterede Michael Rutter for, hvordan Creak's ni kriterier kunne erstattes af tre; *“...profound abnormalities of language development, a variety of ritualistic and compulsive phenomena... [and] a particular variety of disturbance in interpersonal relationships’.” (Rutter 1968 - I Evans, 2013, S. 19).*

Disse tre kriterier blev taget videre i 1979, hvor Lorna Wing og Judith Gould lavede et studie: *“Severe Impairments of Social Interaction and Associated Abnormalities in Children: Epidemiology and Classification”*.

“Selection criteria drew from Rutter's 3 key features of autism and were defined as: ‘absence or impairment of social interaction’, ‘absence or impairment of development of verbal or non-verbal language’, or ‘repetitive, stereotyped activities of any kind’.” (Evans, 2013, S. 22).

Studiet viste signifikante forandringer i synet på autistiske børn og ud fra deres studie lavede de hypoteser omkring, at disse afvigelser i social interaktion hos børnene skyldes bestemte områder i hjernen:

“...They hypothesized that ‘certain areas or functions of the brain are responsible for the development of social interaction and symbolic imaginative activities’ and that these areas were affected in the children that they had described.” (Evans, 2013, S. 23)

Ud fra Lorna Wing og Judith Goulds studier blev der åbnet et nyt område igen. Her blev problemerne ikke udelukkende set som afvigende adfærd, men at de adfærdsmæssige problemer skyldes mangler i nogle områder i hjernen.

“These studies increasingly regarded autism as a problem of ‘social’ interaction, rather than a problem of emotional relationships with others... ..It was instead the autism of ‘cognitive deficits’.” (Evans, 2013, S. 23)

De epidemiologiske studier omkring autisme var med til at redefinere, hvordan autisme blev betragtet. Hvor det ikke længere var et problem i de følelsesmæssige forhold til andre mennesker, men derimod en forståelse af kognitive mangler.

4.4.1. Objekter, subjekter

Nedslaget viser, hvordan der sker en bevægelse af subjektpositioner og objekter i 1960'erne og 1970'erne. I den genealogiske undersøgelse af Autis MEPilotens Triade ses det, hvordan de epidemiologiske studier har stor indflydelse på, hvordan Triaden bliver udformet. Den mest signifikante udvikling ved introduktionen af epidemiologiske studier i psykiatrien, er udviklingen fra et syn på individers manglende evne til følelsesmæssigt at kunne relatere sig til den virkelige verden, til et syn på observerbar adfærds karakterer og fokus på sprog.

I kraft af forskningsmetoderne, epidemiologi, sker der nogle forskydninger i diskurserne. Hvor følgerne af Creaks psykodynamiske syn på børn i psykiatrien bliver udgrænset og der bliver lukket op for et behavioristisk syn på autistiske børn i psykiatrien.

Den nye objektivisering af børn i psykiatrien er derfor igennem de adfærdsmæssige karakteristika. Her kan der nævnes, hvordan der via den teknologiske forskningsmetode, epidemiologi, sker en objektivisering gennem Triaden; socialt afvigende adfærd, kvalitativt afvigende kommunikation og indsnævrede, repetitive og stereotype adfærds-, interesse- og aktivitetsmønstre.

I psykiatrien skete der en forskydning af subjektiveringen af børnene. De gik fra at være subjekter underkastet en objektivisering ud fra Creaks ni karakteristika, til en anden objektivisering ud fra Triaden.

Denne objektivisering skilte derfor forskerne, som subjekter, i to lejre, hvor der i den ene lejr er de behavioristiske forskere og i den anden er der de psykodynamiske forskere. Talepositionerne ændrede sig også, hvor de behavioristiske forskere havde en position til at ytre sig omkring, hvilke objekter, der var sande og hvilke der ikke var. Igennem dem blev det sandt, at autistiske børn blev set ud fra adfærdsmæssige karakterer og den psykodynamiske forståelse af børnenes manglende evne til at relatere sig til den virkelige verden blev udgrænset.

Triaden i Autismepiloten har historiske tråde til den behavioristiske diskurs og dens vidensform. Dette samme kan siges om den psykiatriske diskurs, som ville væk fra den psykologiske diskurs, som jeg har beskrevet i nedslaget i 1950.

Derudover har den også tråde tilbage til forskningsmetoden epidemiologi, hvor traditionen kommer fra den medicinske verden.

Triaden består derfor af både behavioristiske, psykiatriske og medicinske tendenser.

4.5. Nedslag i 1960'erne - Pædagogiske procesmodel

I den genealogiske undersøgelse er det næste nedslag i de historiske tråde af den pædagogiske procesmodel. Som tidligere nævnt er den pædagogiske procesmodel bestående af syv trin; pædagogisk fokus, grundlæggende forudsætninger, dataindsamling, hypoteser, læringsmål, pædagogiske metoder og indsats.

I Autismepiloten er det en cirkulær model, som hele tiden kan bruges i samarbejdet med borgeren, når der er problemer, der skal løses.

Det dokumentet jeg har valgt som eksempel til at belyse nedslaget i 1960'erne er udarbejdet af James Barber fra 1991: "Beyond Casework". Heri beskrives det, hvordan Helen Perlman's arbejde med casework havde banet vejen for de fremtidige problemløsende tilgang. Hendes tilgang var en ny måde at se klienter på:

"Perlman's basic assumption was that human living is a continuous problem-solving process and therefore that the goal of casework is not 'cure' but facilitation of an individual's capacity to cope with current problems." (Barber, 1991, S. 19)

Det antages, at mennesker lever hele deres liv i en konstant problemløsende proces. Formålet var derfor ikke helbredelse, men snarere, at de skulle kunne håndtere de aktuelle problemer, de havde.

Det kan tydes som om hendes tilgang har en tro på, at mennesker besidder gemte egenskaber, hvori de kan håndtere alle de problemer, som de ville støde på. Disse egenskaber skal dog faciliteres før de kan håndtere dem.

"It is an approach which reduces the emphasis on psychopathology and the psychological legacy of childhood in favour of a more rational perspective focused on the present. A person's inability to deal with a problem is said to be due to some lack of motivation, capacity or opportunity to solve the problem." (Barber, 1991, S. 19)

Den problemløsende tilgang har ikke fokus på psykiske sygdomme og psykologiske faktorer, men fokuserer på nuet. Her er mangel på motivation, egenskaber og muligheder grundene til, at individerne ikke kunne bearbejde deres problemer. Det påpeges, hvordan det rationelle valg vil være at fokusere på nuet, frem for at fokusere på de mindre rationelle valg, psykiske sygdomme og den psykologiske arv.

"Through resolving the current crisis, Perlman assumed that the client would learn ways of dealing with problems more effectively in the future." (Barber, 1991, S. 19)

Citatet viser, hvordan Perlman antog, at klienterne ved at løse det aktuelle, ville lære at håndtere problemer i fremtiden.

“As implied earlier, the first concerns the ways in which the client's motivation, capacity and/or opportunity to solve the problem are inadequate. The caseworker is directed to explore those aspects of the client's own personality that are involved in the problem, either as contributing causes or potential coping resources.” (Barber, 1991, S. 19).

Socialarbejderen går således ind og udforsker klientens personlighed ved at finde de årsager, der ligger til grund for problemerne eller mulige ressourcer. Her ses klienten, som værende bestående af en personlighed, hvori der er iboende problemer hos klienten, som utilstrækkelig motivation, kapacitet og muligheder. Det antydes derfor, at problemet kun er inde i klientens personlighed, men også, at mulighederne for at finde ressourcer også er til at finde der.

“Permeating the notion of 'treatment' within the problem-solving framework is the constructive use of the relationship between worker and client. This is the continuous context within which problem-solving is said to take place.” (Barber, 1991, S. 20).

Der illustreres her, hvordan det er i relationen mellem socialarbejderen og klienten, at problemløsning foregår.

For at kunne løse problemerne hos klienten skal der derfor etableres en relation, som bruges konstruktivt til at “behandle” problemerne.

“Clients are encouraged to reveal themselves to the caseworker, to start by exploring their feelings about the problem, their hopes for its resolution and their reactions to the present possibilities for resolution.” (Barber, 1991, S. 20).

Klienterne skal derfor løfte sløret omkring dem selv, hvor socialarbejderen udforsker følelser, håb og muligheder i forholdet til problemet. Klienterne kan siges at have noget skjult inde i deres personlighed, hvor det er socialarbejderens opgave udforske det. Dog er det med den forståelse, at klienten afslører deres person.

“The aim of this process is to encourage clients to want and use the means of helping that the agency, through the caseworker, makes available. It is as if the therapeutic relationship is used to socialise the client into the proper use of the agency...” (Barber, 1991, S. 20)

Citatet viser, hvordan forholdet mellem klienten og socialarbejdere bliver brugt til at opmuntre klienten til at bruge de redskaber, der er i socialarbejderens instans. Dette kan også anskues ved, at

målet er, at klienten skal lære at blive så selvstændig og så knyttet til socialarbejderen, at de kan bruge socialarbejderens og instansens ressourcer ordentligt.

4.5.1. Objekter, subjekter

Igennem de sociale praksisser, der blev udført i 1960'erne blev der dannet et nyt forhold til det sociale arbejde og metoderne man brugte. Fokuset var i mindre grad på de psykiske sygdomme og psykologien, og i højere grad på en problemforståelse, der havde udgangspunkt i nuet. Den tidligere forståelse af individerne blev udgrænset og brudt med, og nye forståelser for det rigtige kom frem i casework arbejdet. Denne strategidannelse i casework arbejdet var blandt andet med til at udgrænse de tidligere forståelser, men også en strategi, der åbnede op for en nye subjekter og objekter. Heraf blev der dannet en objektformation, den problemløsende tilgang.

I takt med case work arbejdets fremgang kom der nye subjekter og talepositioner. En af de mere klassiske subjektpositioner, jeg kan påpege, er den professionelle socialarbejder, hvor de konstrueres, som en, der skal facilitere og finde klienternes indre ressourcer, givet hvis der er nogle.

Der skabes derfor en taleposition for subjektet socialarbejderen, hvor de har magten til at identificere de potentielle ressourcer, der nu måtte forekomme og de påpege de utilstrækkelige egenskaber i form af: *motivation, kapacitet og muligheder*.

Yderligere kan det også ses, hvordan klienten flyttes fra en mere passiv rolle (som vi har set i psykiatrien) til en mere aktiv rolle i deres egen "behandling". Klienten skal i den problemløsende tilgang give adgang til deres personlighed, hvori socialarbejderen identificerer de følelser, håb og muligheder, der er i forbindelse med det gældende problem.

Der bliver derfor konstrueret en taleposition, hvori klienten kan italesætte hans eller hendes følelser omkring problemet, håb for problemet og de muligheder og ressourcer, der er til stede. Heri er det klienten, der har magten til at vælge, hvad der skal fortælles og hvor meget, der skal fortælles om hans eller hendes personlighed til socialarbejderen. Det at klienten skal tale omkring hans eller hendes følelser omkring problemet, er tendenser, som man også ser i den fænomenologiske gren.

Ud fra det, klienten har valgt at afsløre om sig selv, kan socialarbejderen deraf ytre sig om, hvilke egenskaber, der er utilstrækkelige i klientens personlighed. Deres taleposition fordrer en udvælgelse af mangler og ressourcer, der er iboende hos klienten.

Det gør, at klienten har en taleposition, hvorfra de kan ytre sig om, hvilke ting, der bliver taget til efterretning og i sidste ende, hvilke ting klienten giver socialarbejderen lov til at vurdere, som værende utilstrækkelig. På denne måde konstrueres sandheden både igennem klienten og socialarbejderen.

Yderligere kan der ses tendenser fra det psykodynamiske perspektiv, hvor det for den professionelle handler om at få adgang til individets personlighed, følelser og det ubevidste for derefter at synliggøre det over for individet. I den problemløsende tilgang er det en overbevisning om, at aspekter af klientens personlighed er en del af problemet.

Til sidst og måske det vigtigste er, hvordan den problemløsende tilgang henter logikker fra det læringsteoretiske perspektiv. I tilgangen er målet, at klienter skal lære, hvordan de kan håndtere de gældende problemer, så de i fremtiden kan løse dem. De aktuelle problemer, som klienten har, kan derfor anskues som værende en uhensigtsmæssig adfærd, der skal der aflæres. Selve den proces i den problemløsende tilgang er en livslangs læringsproces, hvor der kan læres copingmekanismer til at håndtere problemerne.

4.6. Identifikation af vidensformer

For bedst muligt at kunne illustrere, hvilke vidensformer, der er i Autismepiloten, vil jeg bruge Karen Healys grupperinger af diskurser, til at identificere hvilke vidensformer autismepiloten består af hvilket er med til at strukturere, hvordan jeg svarer på den første del af min problemformulering: *“Hvilke vidensformer er der i Autismepiloten”*.

Før jeg gennemgår Healys gruppering vil jeg påpege, at jeg bruger Healys diskurser, som en vidensform. Her henviser jeg læseren til afsnittet ‘Vidensformer’, som jeg har beskrevet før analysen.

4.6.1. Den biomedicinske diskurs

Den biomedicinske diskurs har været en af de mest kraftfulde diskurser, der har været med til skabe praksis, især inden for blandt andet psykiatrien. Den har indflydelse på mange praksiskontekster, hvor medicinske eksperter er med til lave definitioner og vurderinger på, hvad der gælder.

Den biomedicinske diskurs afgør, hvem, der er vidende og kyndig eller eksperter på områder og hvem, der ikke er eksperter. Især forskere og læger får magten til at definere, hvilken behandling, der skal til og hvem, der skal udøve den behandling. Når den biomedicinske diskurs er den mest dominerende diskurs, så ses denne viden, som sand. Også selvom der er andre diskurser i den praksis (Healy, 2016, S. 68-70).

Dette kan blandt andet ses i nedslaget i 1950'erne, hvor der var en tilstrømning af psykologer til de psykiatriske praksisser. Her blev der bestemt, hvordan disse psykologer skulle uddannes til at kunne agere i denne praksis. Psykiatere, læger og forskere var med til at bestemme de opgaver, som de kliniske psykologer skulle have. Disse eksperter var med til at bestemme, at den viden der var sand, var den behandling, der allerede foregik i psykiatrien og derfor hovedsageligt skulle udøves af psykiateren. Psykologernes psykoanalyse og den psykologiske diskurs blev derfor afgrænset af den biomedicinske.

Kontroversielt nok, så blev psykologerne til kliniske psykologer med fokus på forskningen. De gik derfor fra den psykologiske diskurs og over i den dominerende biomedicinske diskurs, hvor de nu blev eksperter inden for forskningen. Dette kan siges, at være en kæmpe magtforskydning, hvor de kliniske psykologer, der forskede nu fik en magt over at kunne definere og vurdere, inden for forskning og behandling.

Nedslaget i 1960'erne og 1970'erne, hvor Triaden bliver dannet, kan der også ansføres den biomedicinske diskurs. Her er det ved hjælp af forskningen, at der sker en ændring i forståelsesrammerne omkring adfærden for børn med autisme. Forskningen og validiteten heraf havde en stor indflydelse og ændrede synet, hvorpå man ser autisme. Den biomedicinske diskurs fordrede forskningsmetoden epidemiologi, som et redskab til at bestemme, hvad der var sandt i den kontekst, der omhandlede autisme. Dette var eksperter, såsom psykiaterne Lorna Wing og Judith Gould med til at bestemme.

4.6.2. Den psykologiske diskurs

De psykologiske videnskaber omfatter psykologi, psykiatri og adfærdsvidenskaberne, hvilket er med til skabelsen af teknikker til at forstå samt diagnosticering og styrkelse af individet (Healy, 2016, S.106-107).

“‘Psy-komplekset’ refererer til netværket af ideer om menneskers natur, om deres evne til at forandre sig, grundene til deres adfærd og den måde, de kan klassificeres, udvælges og kontrolleres på. Inden for rammerne af dette netværk forsøgte man at styre og forbedre individer ved at manipulere deres kvaliteter og egenskaber og var i denne forbindelse afhængig af videnskabelige viden og professionelle interventioner og faglig ekspertise. Menneskelige egenskaber blev betragtet som målelige og beregnelige, hvilke betyder, at de kunne ændres, forbedres og gendannes.” (Parton & O’Byrne (2001) i Healy, 2013, S. 106)

De psykologiske diskurser er til at finde i stort set alle nedslag, der er foretaget. For det første er det uundgåeligt ikke at påpege, hvordan Jean Piagets arbejde stammer fra en den psykodynamiske forståelse af individet, hvor det især trak fra Sigmund Freuds forståelse af det ubevidste og det bevidste.

I Triaden ses der også den psykologiske diskurs. Dette karakteriseres ved, hvordan børn med autisme kan klassificeres og bliver udvalgt på grund af deres adfærd.

Denne tradition stammer fra den behavioristiske psykologi. Den behavioristiske tilgang fordrer et syn på adfærden og ser på det ubevidste, som man gjorde i psykodynamikken (Hutchinson & Oltedal, 2006).

Nedslagene i 1960’erne og 1970’erne viste, hvordan man i den epidemiologiske forskning bevægede sig fra den psykodynamiske forståelse af problemerne fra Mildred Creaks ni kriterier, til en behavioristisk forståelse af kommunikative og sproglige problemer.

Derudover blev der i Lorna Wings og Judith Gould arbejde lavet henvisninger til, at autisme kunne forstås som mangler i bestemte områder i hjernen, hvoraf det blev til en kognitiv forståelse af autisme. Den kognitive forståelse er også en del af den psykologiske diskurs (Healy, 2016, S. 112).

Den problemløsende tilgang er en del af det læringsteoretiske perspektiv. Som beskrevet var den problemløsende tilgang en tro på, at individer kunne ændre deres adfærd og tage ved lære af dette. Dette kunne ske ved at manipulere deres egenskaber og kvaliteter, som Parton & O’Byrne beskriver.

Kort sagt er den psykologiske diskurs i alle de nedslag jeg har foretaget mig. Denne vidensform er, derfor en af de primære diskurser, der konstruerer Autismpiloten.

Den psykologiske diskurs er i 'Theory of Micasend' og man kan også argumentere for, at den også influerer de andre to forklaringsmodeller Weak Central Coherence og eksekutive funktioner, da de begge forstås ud fra en kognitiv forståelse. Dog skal det ikke kunne siges om de er blevet skabt ud fra diskurser ud over den psykologiske diskurs, før der bliver foretaget en genealogisk analyse af disse.

Derudover ses den psykologiske diskurs også i Triaden (diagnosekriterierne) og den kognitive forståelse af autisme.

Den pædagogiske procesmodel er desuden også ud fra forståelse i den psykologiske diskursforståelse, at adfærden/problemet skal ændres.

4.7. Delkonklusion

Hvilke vidensformer er der i Autismepiloten og hvilken betydning har disse vidensformer for det sociale arbejde med autisme?

Jeg startede med at problematisere, hvordan Autismepiloten kan være med til at påvirke medarbejdernes forståelse af borgere med autisme, men også hvordan de historiske tråde i Autismepiloten har en underliggende betydning for det sociale arbejde med autisme. Hertil brugte jeg den genealogiske metode til at undersøge de historiske tråde, hvor jeg tog mit første nedslag i, hvordan 'Theory of Mind's opkomst er fra Jean Piagets forståelse af egocentricitet fra 1926. Det viste sig, at forståelsen stammer fra en subjektivering af børn, hvor de blev forstået som værende egocentriske, når de ikke kunne sætte sig i andres perspektiv. Forståelsen var baseret på det psykodynamiske perspektiv i en psykologisk diskurs og italesatte børn, som værende enten i kontakt med den virkelige verden eller leve i en fantasiverden, hvilket dengang var kaldt autistiske tanker. Autistiske tanker var en glemt viden, som ikke ses i det mulighedsfelt, som Autismepiloten består af.

De to næste nedslag tager udgangspunkt i den forandring, der sker i psykiatrien og psykologers rolle. Det viste, hvordan der i 1950'erne kom kliniske psykologer, som blev specialiseret i forskning og blev frataget deres ret til at udføre psykoterapi i psykiatrien. Denne periode var markeret ved at psykologerne kom ind i den biomedicinske diskurs ved hjælp af deres nye rolle i forskning.

I det fjerde nedslag iagttages den ændring, der sker i forståelsen af autisme, fra at være baseret på følelser til en forståelse udelukkede på adfærds karakteritika; manglende social interaktion, manglende kommunikative færdigheder og repetitive gentagelser.

I sidste nedslag ses det, hvordan den pædagogiske procesmodel har historiske tråde tilbage fra Helen Perlmans arbejde. Her var objektet den problemløsende tilgang med til at subjektivere klienter på den ny måde end hidtil set. Klienterne blev mere inddraget i deres egen “behandlingsproces”, hvor der var fokus på at lære nye copingmekanismer.

En af mine antagelser om Autismpiloten var, at den bestod af mange forskellige vidensformer. Dog viste min genealogiske analyse af nedslagene, at den hovedsageligt trækker på den psykologiske og medicinske videnform. Dette var overraskende for mig, men også åbenlyst når jeg ser tilbage på min udvælgelse af tekster. Første del af min problemformulering er, derfor besvaret ved at Autismpiloten består af to vidensformer; den biomedicinske og den psykologiske.

I diskussionsafsnittet vil jeg nærmere de to vidensformer og få besvaret anden halvdel af problemformuleringen.

5. Diskussion

I diskussionen vil jeg svare på den anden halvdel af problemformuleringen: “...*hvilken betydning har disse vidensformer for det sociale arbejde med autisme?*”.

Jeg kommer ind på ind på de vidensformer, der er fundet i analysen, heraf den psykologiske diskurs og den biomedicinske diskurs, og hvilken betydning de kan have for det sociale arbejde.

Udgangspunktet i diskussionen vil derfor være at fremhæve, hvordan disse diskurser/vidensformer påvirker det sociale arbejde, for at diskutere det op mod det sociale arbejde med autisme. Dernæst vil jeg diskutere et eksempel fra Socialstyrelsen i 2019, hvor Specialområdet Autisme blev udsat for kritik. For dernæst at inddrage andre teorier til at diskutere dette.

Den psykologiske diskurs har i dag influeret det sociale arbejde, særligt når det omhandler menneskelig udvikling, tilpasning til forandringer og i relationen mellem to personer. Derudover indeholder den psykologiske diskurs også diskussioner omkring det naturvidenskabelig, som er med til at kunne forstå de problemer, der opstår i behandlingen af mennesker (Healy, 2016, S. 110). Den pædagogiske procesmodel kan ses, som et redskab i socialarbejdernes arbejde med mennesker med autisme, hvor socialarbejderen forsøger at ændre eller tilpasse aktuelle problemstillinger hos individet.

I mange praksisser, hvor socialarbejderen ikke er en del af det psykoterapeutiske arbejde, er

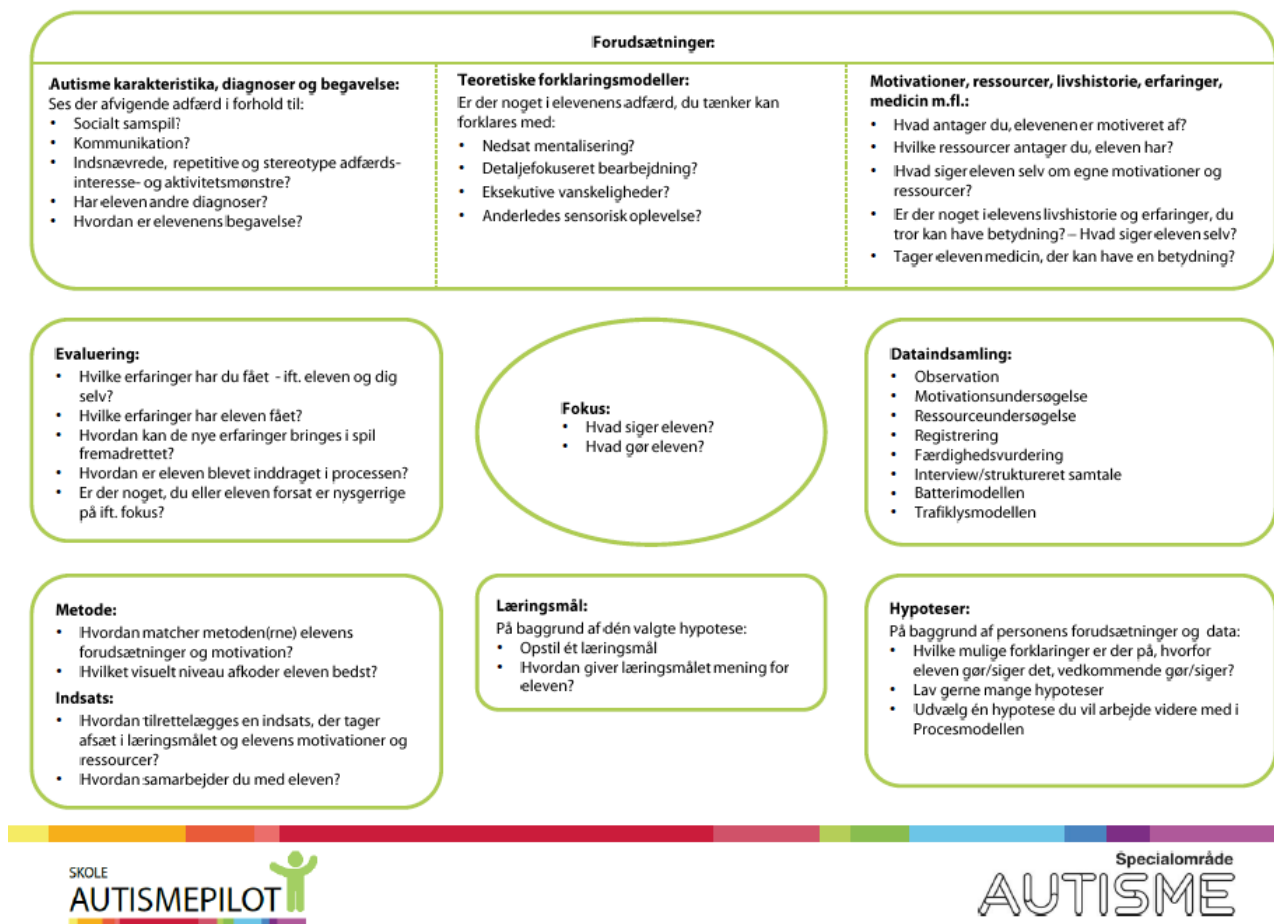
socialarbejderen ofte påvirket af den psykodynamiske tilgang. Det er ofte implicit, at psykodynamikken bliver udtrykt og er blevet en naturlig del af det sociale arbejde (Healy, 2016, S.111).

Det kan tolkes, at i det sociale arbejde, der foregår i Specialområdet Autisme (SAU) implicit er påvirket af psykodynamik og er noget, der er blevet selvfølgeliggjort i form af deres arbejde og/eller i professionens vidensgrundlag.

Det er ofte i selve relationen mellem socialarbejderen og borger, at der sker en implicit brug af en psykodynamisk tilgang i form af empatisk indlevelse, selvforståelse, mestring, mv. (Healy, 2016, S. 111).

Selvom medarbejdere i SAU ikke er bevidste om brugen af den psykodynamiske tilgang, når de indgår i en brugerrelation, så bliver den alligevel brugt i deres samarbejde med dem.

Dog ses det også, hvordan Autismepiloten gør medarbejderne i SAU bevidste omkring deres brug af psykodynamiske begreber. Her snakker jeg ikke om empatisk indlevelse, selvforståelse eller mestring, men om 'Theory of Mind', som jeg viste trak på en psykodynamiske forståelse af Jean Piagets egocentrisk tale. Autismepiloten uddanner medarbejderne i at kunne forstå, men også identificere forklaringsmodellerne hos deres borgere med autisme. Dette kan bedst illustreres ud fra figur 1 af den pædagogiske procesmodel:



(Figur 1, pædagogiske procesmodel) <https://autismeplatform.dk/skoleomradet/>)

I den pædagogiske procesmodel i Figur 1 kan man se, hvordan ‘Theory of Mind’ (nedsat mentaliseringsevne) indgår i forudsætningerne for en borger med autisme. Ved hjælp af de teoretiske forklaringsmodeller kan medarbejderen forklare en adfærd, som de har observeret hos borgeren. Heraf bliver psykodynamiske begreber tilgængelige for socialarbejderen og med socialarbejderen mener jeg ikke psykologer eller andre ‘eksperter’ i psykologi, men jeg mener de frontmedarbejdere, der består af pædagoger, ergoterapeuter, socialrådgivere, måske SOSU-medhjælpere og -assistenter, og så videre. Det kontroversielle er, at disse frontlinjemedarbejdere nu bliver ‘eksperter’ på at kunne identificere psykodynamiske begreber, som ikke er observerbare, men er hypoteser på en afvigende adfærd.

“De psykologiske discipliner har etableret kategorier til at diagnosticere og kategorisere ‘normal’ og ‘unormal’ udvikling af børn og ‘normal’ og ‘unormal’ familiemønstre. Disse kategorier er blevet brugt til at ‘behandle’ og forbedre individuel og familær adfærd...” (Healy, 2016, S. 118).

Den psykologiske diskurs har været med til at skabe de diagnosekriterier, der kategoriserer autisme og bliver brugt i selve behandlingen af individerne.

Som vist i den genealogiske analyse indeholder Triaden socialt afvigende adfærd, kvalitativt afvigende kommunikation og indsnævrede, repetitive og stereotype adfærds-, interesse- og aktivitetsmønstre.

I modsætning til forklaringsmodeller er Triadens beskrivelser af synlig adfærd, der kan observeres, og ikke psykodynamiske forklaringer på en adfærd og indre tankeprocesser. Her fordrer den pædagogiske procesmodel, at medarbejderne i SAU identificerer den adfærd, der afviger fra det normale. Ifølge ICD-10 er disse adfærdstræk gældende for alle individer med en autistisk diagnose (WHO, ICD-10 <https://icd.who.int/browse10/2016/en#/F84.0>), hvilket forudsætter at alle borgere i SAU har disse afvigende adfærds karakteristika, medarbejderne skal bare se hvor problematikkerne er i dem. Medarbejderne er derfor med til at vurdere, hvornår en adfærd er 'normal' og 'unormal', hvilket må være en svær vurdering. Fordi, hvornår og hvor går grænsen fra normal til unormal adfærd.

Jeg ser den pædagogiske procesmodel, som værende med til at sikre, at den afvigende adfærd og forklaringsmodellerne kommer med i vurderingen og behandling af borgerens problematikker. Healy beskriver også, hvordan problemløsningsmodeller er generelt accepteret og placeret centralt i det sociale arbejde i praksis (Healy, 2016, S. 111).

Det modsætningsfulde i at kombinere den pædagogiske procesmodel er, at den problemløsende tilgang i 1970'erne havde den hensigt at reducere fokus på de psykiske sygdomme og den psykologiske arv fra barndommen (Barber, 1991, S. 19). Dog ses det, hvordan den pædagogiske procesmodel netop gør det modsatte ved at inddrage det visuelt i modellen og at der aktivt undervises i at bruge procesmodellen med diagnoserne og forklaringsmodellerne.

Kritikken af den psykodynamiske tilgang er, hvordan et fokus på det ubevidste kan gøre, at klienten ikke tages alvorligt. Det ubevidste har så stor indflydelse på, at der altid søges efter de ubevidste mentale processer, som kan give andre meninger og fortolkninger end klienten selv mener (Hutchinson & Oltedal, 2006, S. 85).

Kritikken af det psykodynamiske perspektiv er, hvordan klienten bliver umyndiggjort i deres egen behandling og vurdering heraf. Autisepilotens forklaringsmodeller kan derfor tolkes, som havende indflydelse på det sociale arbejde ved at fratage borgere med autisme deres stemme i arbejdet omkring deres problematikker.

Yderligere påpeger Hutchinson og Oltedal også, hvordan det psykodynamiske perspektiv reducerer socialarbejderen og klientens forhold til et forældre og barn forhold, hvor socialarbejderen indtager "opdragerrolle". Her er det socialarbejderen, der får en magtposition, hvorfra de kan sige, hvad der skal arbejdes med, selvom klienten udøver modstand, fordi modstand betragtes som en forsvarsmekanisme i underbevidstheden. Dette kan skabe konflikter mellem det klienten vil arbejde med og det socialarbejderen siger, der skal arbejdes med (Hutchinson & Oltedal, 2006, S. 85-86). Det ses også, hvordan en brug af forklaringsmodeller bruges til at forklare en bestemt adfærd kan gøre, at individers selvbestemmelse og definitionsmagt fjernes (Ringø, 2016).

Yderligere ses det, hvordan diagnosesystemerne også reducerer forståelsen af selve mennesket, og samspillet mellem mennesket og omverdenen lukkes ude (Ringø, 2016). Ved brug af diagnosekriterierne bliver klinikere afskrækket fra at lære patienterne at kende (Andreasen, 2007). Det kan derfor betragtes som problematisk at inddrage forklaringsmodeller og diagnosekriterier i den pædagogiske procesmodel. Hvor sådan en proces ofte bliver betragtet, som et redskab, hvori man kan sikre at borgeren kommer til orde. Dog kan det modsatte være gældende, når diagnoser og forklaringsmodeller inddrages. Borger- og medarbejderrelationen bliver mindre, og magten hviler hovedsageligt på, hvordan medarbejderen observerer en bestemt afvigende adfærd og bruger forklaringsmodellerne til at forklare denne adfærd.

Retssikkerhedsloven er til for at værne om borgere rettigheder for indflydelse på deres behandling: *"Retten til at medvirke, og de sociale myndigheders pligt til at tilrettelægges sagsbehandlingen på måde så borgeren kan medvirke, fremgår af retssikkerhedslovens § 4."* (Retssikkerhedsloven i Socialstyrelsen).

Den pædagogiske procesmodel bevæger sig i en anden retning, hvor selvbestemmelsen for borgeren kan blive mindsket qua forklaringsmodellerne og diagnosekriterierne. Dette kan også ses, som højst besynderligt, da den juridiske diskurs er en dominerende diskurs og ofte er med til at forme det sociale arbejdes vilkår via regler og love (Healy, 2016, S. 80).

Karen Healy beskriver således, hvordan den alternative borgerrettighedsdiskurs ser på borgere, som havende rettighed og evnen til at bestemme deres behov i sociale og sundhedsaspekter. I de humanistiske diskurser (psykologiske diskurs) og dominerende diskurser (biomedicinske diskurs), ses borgeren som en passive modtager af disse aspekter (Healy, 2016, s. 138).

Borgerrettighedsdiskursen og det sociale arbejde er enige om, at fremme individuel frihed, selvbestemmelse og social retfærdighed. Diskursen giver borgerne strategier til, hvordan de kan deltage i bestemmelse af deres behov og hvordan de skal arbejde med de behov. Derudover kan denne diskurs gøre, at socialarbejderen kan være med til at støtte borgerens tarv (Healy, 2016, S. 147-148).

En anden undersøgelse af Kjeld Høgsbro understreger, hvordan det er vigtigt at tage udgangspunkt i patienterne. Her ses det, hvordan der på et apopleksiafsnit opstår konflikter mellem patienterne og medarbejderne på apopleksiafsnittet. Dette opstår hovedsageligt i misforståelserne mellem dem, hvor de "svage" patienter har svært ved at udtrykke sig. Derfor har medarbejderne en tendens til at læne sig op af teorierne for at kunne arbejde med dem (Høgsbro, 2010).

Nogle af de problematikker der foregår på apopleksiafsnittet, mener jeg, er forenelige med det potentielle problem, der ligger i brugen af den pædagogiske procesmodel, forklaringsmodellerne og diagnosekriterierne. Det kan antages, at når der arbejdes med "besværlige" eller "tunge" borgere i Specialområdet Autisme, så kan forklaringsmodellerne og diagnosekriterierne bruges til at forklare disse problematikker. Dette kan lede til, at borgerrettighedsdiskursen og den juridiske diskurs bliver sat til side eller udvisket til fordel for den psykologiske diskurs.

"Mange er bekymret for de psykologiske ideers risiko for at gøre skade i forhold til brugere, når de anvendes i andre kontekster end de psykoterapeutiske, de oprindeligt blev udviklet til." (Healy, 2016, S. 118).

Brugen af de psykologiske ideer i diskursen kan være bekymrende for, hvordan det kan pacificere borgerne til at modtage behandling, frem for aktivt at deltage i den.

Jeg vil kort bringe et eksempel ind i diskussionen, som omhandler kritik af Specialområde Autisme. Det er en kritik, der er fremført af socialtilsynet i 2019, hvor der var konflikter mellem borgerne og medarbejderne. Her blev der, blandt andet, anvendt uhensigtsmæssige magtanvendelser og derudover: *"For eksempel har der manglet fokus på borgernes sundhed og trivsel, herunder forebyggelse af magtanvendelser. Andre kritikpunkter handler om de fysiske rammer, og at medarbejderne nogle steder i alvorlig grad har manglet faglige kompetencer til at imødekomme borgernes behov."* (socialpaedagogen, 2019).

Dette mener jeg kan være et godt eksempel på, hvordan borgernes behov ikke bliver imødekommet, som de også skriver. Taget i betragtning af, at alle medarbejdere i Specialområde Autisme har modtaget en Autismepilotuddannelse eller er i gang med uddannelsen, så kan jeg næppe se, hvordan

der skulle være mangel på faglige kompetencer på det område. Dog skal jeg ikke kunne sige, hvilke faglige kompetencer der er brug for, men man kan lave antagelser om, hvordan disse konflikter kan ses, som et tegn på, hvordan borgerrettighedsdiskursen måske ikke har været den diskurs, der har fyldt mest. Der skal ikke sættes lighedstegn mellem de problematikker, der foregik i Høgsbros undersøgelse, men dog pointeres, hvordan der både skal være plads til teorier og borgernes behov.

Den ovenstående diskussion kan have en hård retorik og er ikke ment, som et totaliserende syn på Autismepiloten, som værende udelukkende på baggrund af den psykologiske diskurs. Derfor synes jeg, at det er relevant at afslutte denne diskussion med Michael Lipskys teori omkring 'street-level bureaucracy'. Her er det, hvordan frontlinjemedarbejdere arbejder under et enormt pres fra mange sager, tvetydige mål fra toppen og utilstrækkelige midler. Frontlinjemedarbejder skal afhjælpe borgere i deres problematikker, men det er svært grundet presset. Derfor sker der en tilpasning af de bureaukratiske mål og målsætninger, som tilpasses den enkelte praksis (Lipsky, 1980).

Udover at være kritik over for den psykologiske diskurs' indvirkning på Autismepiloten, mener jeg også, at medarbejderne i Specialområde Autisme gør et godt stykke arbejde. Derfor mener jeg ikke, at en uddannelse i Autismepiloten ikke er ensbetydende med, at det sociale arbejde bliver udført ud fra de teoretiske forklaringsmodeller og diagnosekriterierne. Dog mener jeg, at der i praksis sker en adaptation, så redskaber, såsom den pædagogiske procesmodel og begreber fra psykologien, bliver tilpasset den bestemte praksis, de bliver brugt i. Deraf kan alternative diskurser, som borgerrettighedsdiskursen, være mere brugt end hvad der antydes i denne diskussion.

5.1. Delkonklusion

I min besvarelse af anden halvdel af problemformuleringen; "hvilken betydning har disse vidensformer for det sociale arbejde med autisme?", har jeg hovedsageligt taget udgangspunkt i den psykologiske diskurs. Her brugte jeg Karen Healy til at belyse, hvordan den psykologiske diskurs optræder i det sociale arbejde i dag. Her fandt jeg ud af, hvordan den søger at ændre menneskers udvikling og tilpasse sig forandringer. Derudover viste det også, hvordan der i praksis skete en ubevidst brug af psykodynamiske begreber; empati, selvforståelse og mestring, fordi de var blevet naturlige elementer i det sociale arbejde og deraf implicite. Dernæst satte jeg den forståelse over for Autismepiloten, hvori jeg fandt ud af, at der i det sociale arbejde i Specialområdet Autisme ikke kun

var implicitte begreber i det sociale arbejde, men at Autismepiloten havde synliggjort forklaringsmodellerne, så det også var eksplicitte psykologiske begreber, der blev brugt. I den pædagogiske procesmodel kom jeg ind på, hvordan socialarbejderne fik en anden rolle, hvor de blev en slags 'mini' psykologer. Dette blev de, fordi de fik magten, via uddannelse i Autismepiloten, til at vurdere borgernes adfærd, som 'unormal' eller 'normal' og til at vurdere, hvilke forklaringsmodeller, der lå bag ved denne afvigende adfærd. Selve den pædagogiske procesmodel kunne ses, som værende modsætningsfuld i de forskellige psykologiske forståelser den bestod af, hvor procesmodellen havde rødder fra det læringsteoretiske, som havde mindre fokus på psykiske sygdomme og psykologiske begreber. Men alligevel var både de psykiske sygdomme (diagnoserne) og psykologiske begreber (forklaringsmodeller) med i procesmodellen.

Dernæst kom jeg ind på, hvordan det sociale arbejde blev påvirket af de psykodynamiske perspektiver ved, at de fratager borgerens egen ret til at definere og vurdere deres egen behandling. Det gjorde, at socialarbejderen fik en rolle, som den der dikterede, hvad der skulle arbejdes med hos borgeren, hvilket kunne skabe konflikter mellem socialarbejderen, der sagde hvad der skulle arbejdes med og borgerens behov og ønsker for, hvad en behandling skulle være for dem.

Derudover blev der diskuteret om, hvordan diagnoserne var med til at reducere forståelsen af borgeren, hvor der i det sociale arbejde blev mindre fokus på at lære borgerne at kende. Dernæst blev det diskuteret, at den juridiske diskurs og borgerrettighedsdiskursen var mindre synlige end den psykologiske diskurs. Borgerrettighedsdiskursen fokus på at fremme borgeres autonomitet og deres ret til at kunne være medvirkende i deres eget liv samt hvordan denne diskurs kunne fremme socialarbejderens fokus på borgerens behov.

I diskussionen af apopleksiafsnittet og Socialtilsynets kritik af Specialområdet Autisme blev der trukket tråde mellem de problematikker, der blev oplevet på apopleksiafsnittet og problematikker i Specialområdet. Heraf fandt jeg ud af, hvordan der kan opstå konflikter mellem socialarbejderen og borgeren omkring, hvilke behov borgeren har. Hvor det sociale arbejde omkring de "svære" og "tunge" havde tendens til at bruge de teorier, der var tilgængelige for at afvikle problematikkerne. Dette ledte, derfor til et manglende syn på borgerens ønsker og behov for egen behandling.

Til sidst diskuterede jeg, hvordan det sociale arbejde i Specialområdet Autisme var betinget af Autismepiloten, men at udøvelse af det sociale arbejde og Autismepiloten ville se forskellige ud i de forskellige praksis, fordi den blev tilpasset til den konkrete praksis udført af socialarbejderne.

6. Konklusion

Jeg har i dette speciale undersøgt, hvilke vidensformer, der er i Autismepiloten og hvilken betydning de har for det sociale arbejde med autisme. Det har jeg gjort gennem en genealogisk undersøgelse af Autismepiloten, hvor jeg har analyseret ud fra de diskursive begreber; objekter, subjekter og strategidannelse. Derudover har jeg diskuteret, hvordan den dominerende vidensform i Autismepiloten, psykologi, påvirker det sociale arbejde af mennesker med autisme i nutidens praksis. I den genealogiske undersøgelse startede jeg med, at problematisere, hvordan Autismepiloten kan påvirke medarbejdernes forståelse af borgere med autisme og hvordan Autismepiloten konstitueres af de historiske tråde.

Jeg brugte den genealogiske metode til at undersøge de historiske tråde i Autismepiloten. Det første nedslag jeg foretog mig var i 1926, hvor jeg viste, hvordan 'Theory of Mind's' er i et mulighedsfelt, der trækker på begrebet egocentricitet fra Jean Piagets tidlige arbejde. Her var det, hvordan børn blev subjektiveret af objektet egocentricitet og at egocentricitet blev dannet i den psykodynamiske forståelse der herskede dengang. Børn blev forstået, som havende egocentrisk tale, når de ikke kunne sætte sig ind i andres perspektiv og talte kun for deres egen skyld uden at inddrage andre i denne tale. Psykologerne, som subjekter, havde derfor en taleposition, hvorfra de kunne subjektivere alle børn, som egocentriske. Forståelsen var baseret på det psykodynamiske perspektiv i en psykologisk diskurs og psykologerne italesatte børn, som værende enten i kontakt med den virkelige verden eller leve i en fantasiverden, hvilket dengang var kaldt autistiske tanker. Autistiske tanker var en glemt viden, som ikke ses i det mulighedsfelt, som Autismepiloten består af. Dengang var der ikke den samme forståelse for autisme, som man har i dag. De autistiske tanker er sidenhen blevet udgrænset viden i takt med flere strategidannelser, ændringer og forskydninger i de diskursive praksisser.

De to næste nedslag tager udgangspunkt i den forandring, der sker i psykiatrien og psykologers rolle. Den første af de to tekster viste, hvordan subjektpositioner, som psykiatere, læger og eksperter i psykiatrien, indtog, havde retten til at problematisere tilstrømningen af kliniske psykologer i psykiatrien. Psykologerne blev heraf italesat som værende ude af stand at udføre rigtig behandling i psykiatrien. Den psykiatriske diskurs var med skabe en strategidannelse til at udgrænse et objekt, som psykoterapien, men diskursen var også med til at skabe nye objekter og subjekter, hvilket ses i den anden ud af de to tekster. Her var den psykiatriske diskurs med til at subjektivere de kliniske psykologer, som forskere, og et nyt fokus på objektet forskning kom frem. Denne periode var

markeret ved, at psykologerne kom ind i den biomedicinske diskurs ved hjælp af deres nye rolle i forskning.

I det fjerde nedslag iagttages den ændring, der sker i forståelsen af autisme, fra at være baseret på følelser til en forståelse udelukkede på adfærds karakteristika; manglende social interaktion, manglende kommunikative færdigheder og repetitive gentagelser. Her ses det, hvordan den psykologiske diskurs blev forskudt, fra en diskurs, der var med til at danne objekter inden for den psykodynamiske forståelse, som det blev illustreret via Mildred Creak, til at danne nye objekter i den behavioristiske forståelse, hvor de autistiske adfærds karakteristika kom frem. Dette skete ved hjælp af teknologiske redskaber, såsom den epidemiologiske forskning fordrede.

I sidste nedslag ses det, hvordan den pædagogiske procesmodel har historiske tråde tilbage fra Helen Perlmans arbejde med den problemløsende tilgang. Her var objektet den problemløsende tilgang med til at subjektivere klienter på den ny måde end hidtil set. Klienterne blev mere inddraget i deres egen "behandlingsproces", hvor der var fokus på at lære nye copingmekanismer. Socialarbejderne i casework var med til at italesætte klienten, som havende manglende egenskaber i form af motivation, kapacitet og muligheder. Her var det gennem læring, at klienten skulle håndtere de aktuelle problematikker. Klienten blev her flyttet fra en passiv rolle til en mere aktiv rolle i deres egen "behandling". Den problemløsende tilgang i casework var derfor med til at skabe denne definition på subjektet klienten. Yderligere kan det også ses, hvordan klienten flyttes fra en mere passiv rolle (som vi har set i psykiatrien) til en mere aktiv rolle i deres egen "behandling". Klienten skal i den problemløsende tilgang give adgang til deres personlighed, hvori subjektet socialarbejderen havde indtaget en taleposition, hvor de kunne identificere de følelser, håb og muligheder, der var i forbindelse med det gældende problem. Den nye psykologiske diskurs var med til at udgrænse gamle forståelser fra psykiatriens syn på psykiske sygdomme og psykodynamikkens syn på mentale processer. Dermed skete der en forskydning i den psykologiske diskurs til, at den nu havde fokus på læring, som har rødder i den behavioristiske forståelse.

En af mine antagelser om Autisnepiloten var, at den bestod af mange forskellige vidensformer. Den genealogiske analyse viste, derfor at Autisnepiloten hovedsageligt bestod af to vidensformer; den biomedicinske og den psykologiske.

I min besvarelse af anden halvdel af problemformuleringen; "hvilken betydning har disse vidensformer for det sociale arbejde med autisme?", har jeg hovedsageligt taget udgangspunkt i den psykologiske diskurs. Her brugte jeg Karen Healy til at belyse, hvordan den psykologiske diskurs

optræder i det sociale arbejde i dag. Her fandt jeg ud af, hvordan den søger at ændre menneskers udvikling og tilpasse sig forandringer. Derudover viste det også, hvordan der i praksis skete en ubevidst brug af psykodynamiske begreber; empati, selvforståelse og mestring, fordi de var blevet naturlige elementer i det sociale arbejde og deraf implicite. Dernæst satte jeg den forståelse over for Autismepiloten, hvori jeg fandt ud af, at der i det sociale arbejde i Specialområdet Autisme ikke kun var implicite begreber i det sociale arbejde, men at Autismepiloten havde synliggjort forklaringsmodellerne, så det også var eksplicite psykologiske begreber, der blev brugt. I den pædagogiske procesmodel kom jeg ind på, hvordan socialarbejderne fik en anden rolle, hvor de blev en slags 'mini' psykologer. Dette blev de, fordi de fik magten, via uddannelse i Autismepiloten, til at vurdere borgernes adfærd, som 'unormal' eller 'normal' og til at vurdere, hvilke forklaringsmodeller, der lå bag ved denne afvigende adfærd. Selve den pædagogiske procesmodel kunne ses, som værende modsætningsfuld i de forskellige psykologiske forståelser den bestod af, hvor procesmodellen havde rødder fra det læringsteoretiske, som havde mindre fokus på psykiske sygdomme og psykologiske begreber. Men alligevel var både de psykiske sygdomme (diagnoserne) og psykologiske begreber (forklaringsmodeller) med i procesmodellen.

Dernæst kom jeg ind på, hvordan det sociale arbejde blev påvirket af de psykodynamiske perspektiver ved, at de fratager borgerens egen ret til at definere og vurdere deres egen behandling. Det gjorde, at socialarbejderen fik en rolle, som den der dikterede, hvad der skulle arbejdes med hos borgeren, hvilket kunne skabe konflikter mellem socialarbejderen, der sagde, hvad der skulle arbejdes med og borgerens behov og ønsker for, hvad en behandling skulle være for dem.

Derudover blev der diskuteret, hvordan diagnoserne var med til at reducere forståelsen af borgeren, hvor der i det sociale arbejde blev mindre fokus på at lære borgerne at kende. Dernæst blev det diskuteret, at den juridiske diskurs og borgerrettighedsdiskursen var mindre synlige end den psykologiske diskurs. Borgerrettighedsdiskursens fokus på at fremme borgeres autonomitet og deres ret til at kunne være medvirkende i deres eget liv samt hvordan denne diskurs kunne fremme socialarbejderens fokus på borgerens behov.

I diskussionen af apopleksiafsnittet og Socialtilsynets kritik af Specialområdet Autisme blev der trukket tråde mellem de problematikker, der blev oplevet på apopleksiafsnittet og problematikker i Specialområdet. Heraf fandt jeg ud af, hvordan der kan opstå konflikter mellem socialarbejderen og borgeren omkring, hvilke behov borgeren har. Hvor det sociale arbejde omkring de "svære" og "tunge" havde tendens til at bruge de teorier, der var tilgængelige for at afvikle problematikkerne.

Dette ledte, derfor til et manglende syn på borgerens ønsker og behov for egen behandling.

Til sidst diskuterede jeg, hvordan det sociale arbejde i Specialområdet Autisme var betinget af Autismepiloten, men at udøvelse af det sociale arbejde og Autismepiloten ville se forskellige ud i de forskellige praksis, fordi den blev tilpasset til den konkrete praksis udført af socialarbejderne.

7. Litteraturliste

Andreasen, N C. (2007). DSM and the Death of Phenomenology in America: An Example of Unintended Consequences. *Schizophrenia Bulletin*, vol. 33, 108-112.

Healy, K. (2016). KAPITEL 3: Dominerende diskurser inden for social- og sundhedsområdet: Medicin, jura, økonomi og New Public Management. I: Healy, K., *Socialt arbejde i teori og kontekst*, 2. udg., København, Akademisk Forlag. (S. 67-103).

Healy, K. (2016). KAPITEL 4: Samfundsvidenskabelige diskurser: Psykologiske og sociologiske ideer i socialt arbejde. I: Healy, K., *Socialt arbejde i teori og kontekst*, 2. udg., København, Akademisk Forlag. (S. 103 - 134).

Healy, K. (2016). KAPITEL 5: Alternative diskurser: Borgerrettigheder, religion, spiritualitet og miljøorienteret socialt arbejde. I: Healy, K., *Socialt arbejde i teori og kontekst*, 2. udg., København, Akademisk Forlag. (S. 135 - 167).

Hutchinson G S. & Oltedal S. (2006). "Psykodynamiske modeller i socialt arbejde". I: Hutchinson G S. & Oltedal, *Modeller i socialt arbejde*, udg. 2, København: Hans Reitzels Forlag. (S. 41 – 88).

Hutchinson G S. & Oltedal S. (2006): "Interaktionistiske modeller". I: Hutchinson G S. & Oltedal, *Modeller i socialt arbejde*, udg. 2, København: Hans Reitzels Forlag. (s. 89-138).

Barber, J. (1991). *Beyond Casework*: Macmillan Press, London.

Bransholm Pedersen, K. (2012). "Kapitel 6. Socialkonstruktivisme". I: Juul, S. & Bransholm Pedersen, K. (red.): *Samfundsvidenskabernes videnskabsteori. En indføring*. Hans Reitzels Forlag. København. (S. 187 - 232).

Dreyer Hansen, A. (2012). "Kapitel 7. Diskurs- og videnskabsteori". I: Juul, S. & Bransholm Pedersen, K. (red.): *Samfundsvidenskabernes videnskabsteori. En indføring*. Hans Reitzels Forlag. København. (S. 233 - 276).

Juul, S. & Bransholm Pedersen, K. (2012). "Kapitel 11. Videnskabsteoretiske retninger og projektarbejdet". I: Juul, S. & Bransholm Pedersen, K. (red.): *Samfundsvidenskabernes videnskabsteori. En indføring*. Hans Reitzels Forlag. København. (s. 399-430).

Buch-Hansen, H. & Nielsen, P. (2012). "Kapitel 11. Videnskabsteoretiske retninger og projektarbejdet". I: Juul, S. & Bransholm Pedersen, K. (red.): *Samfundsvidenskabernes videnskabsteori. En indføring*. Hans Reitzels Forlag. København. (s. 277-318).

- Juul S. (2012). ”Kapitel 9. Nyere kritisk teori”. I: Juul, S. & Bransholm Pedersen, K. (red.): *Samfundsvidenskabernes videnskabsteori. En indføring*. Hans Reitzels Forlag. København. (s. 319-356).
- Juul S. (2012). ”Kapitel 4. Hermeneutik”. I: Juul, S. & Bransholm Pedersen, K. (red.): *Samfundsvidenskabernes videnskabsteori. En indføring*. Hans Reitzels Forlag. København. (s. 107-146).
- Ringø, P. (2006). Skidt med årsagen, når bare vi er pålidelige: Psykiatrisk diagnosers historiske indhold, udvikling og funktion. *Tidsskrift for Forskning i Sygdom og Samfund*, nr. 25, (S. 57-72).
- Evans, B. (2013). *How autism became autism: The radical transformation of a central concept of child development in Britain. History of the Human Sciences*, 26(3), 3–31. Retrieved from: <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0952695113484320>
- Høgsbro, Kjeld (2012). *International journal of Self Help & Self Care*, Vol. 6, Number 1 – 2012 “*Social Policy and Self-Help in Denmark – A Foucauldian Perspective*”.
- Dijk, T. (2017). ”Kritisk diskursanalyse”. I: Järvinen, M. & Mik-Meyer, N. *Kvalitativ analyse. Syv traditioner*. Hans Reitzels Forlag. (s. 134-148).
- Järvinen M. (2017). ”Symbolsk interaktionisme som analysestrategi”. I: Järvinen, M. & Mik-Meyer, N. *Kvalitativ analyse. Syv traditioner*. Hans Reitzels Forlag. (s. 27-57).
- Villadsen, K. (2017) ”Michel Foucaults diskursanalyse”. I: Järvinen, M. & Mik-Meyer, N. *Kvalitativ analyse. Syv traditioner*. Hans Reitzels Forlag. (297-320)
- Dreyer Hansen, A. (2017). ”Laclau og Mouffes diskursteori”. I: Järvinen, M. & Mik-Meyer, N. *Kvalitativ analyse. Syv traditioner*. Hans Reitzels Forlag. (s. 343-366).
- Kirkebæk B. (2013). Det historisk flyttelige handicapbegreb. In *Handicapforståelser*, eds IS Bonfils, B Kirkebæk, L Olsen and S Tetler, København: Akademisk Forlag. (S. 17-34.).
- Ejrnæs, M. (2006) Faglighed og tværfaglighed: Vilkaerne for samarbejde mellem pædagoger, sundhedsplejersker, lærere og socialrådgivere (2. udgave). Kbh.: Akademisk Forlag. (s.13-32 og 199-221).
- Eysenck, H. J. (1950). Function and training of the clinical psychologist. *Journal of Mental Science*, 96, (S. 710–725).

Desmond, C. (1952). "DISCUSSION ON THE ROLE OF THE PSYCHOLOGIST IN PSYCHIATRIC PRACTICE". I: Section of psychiatri. Royal Society of Medicine, 1952, (S. 445-450)

Frith, U. (2005). Mentalisering og manglende mentaliseringsevne. I: Frith, U: *Autisme en gådes forklaring*. Hans Reitzels Forlag. København. (S. 99 – 120).

Frith, U. (2010). *Autisme og Aspergers syndrom: En introduktion*. Dansk psykologisk forlag.
Levin I. & Trost J. "Symbolsk interaktionisme – hverdagslivets samhandling". I: Hviid M J & Kristiansen S (red.): *Hverdagslivet. Sociologier om det upåagtede*. København: Hans Reitzels Forlag, (s. 106-132).

Høgsbro, Kjeld (2010). SIMREB – towards a systematic inquiry into models for rehabilitation. I *Scandinavian Journal of Disability Research vol. 12 no. 1*

Beyer J. (2013). Autisme anno 2013 – eksempler på national og international viden .
Socialstyrelsen. Fundet fra: <https://socialstyrelsen.dk/udgivelser/autisme-anno-2013>

Mik-Meyer, N. & Villadsen, K. (2007). *Magtens former*. København: Hans Reitzels Forlag.

Lipsky, M. (1980). *Street-level bureaucracy: Dilemmas of the individual in public services*. New York: Russel Sage Foundation.

Harder, M. & M.A. Nissen (red.): *Socialt arbejde i en foranderlig verden*. København: Akademisk Forlag.

Piaget J. (1926). *Language and thought of the child*. *Routledge*.

Villadsen, K. (2004): *Genealogi som metode – fornuftens tilblivelseshistorier* i Bjerg, O. & Villadsen, K. (red.): *Sociologiske metoder – fra teori til analyse i kvantitative og kvalitative studier*. Forlaget Samfundslitteratur. Frederiksberg.

Autismeplatform, *autisme diagnostik*, fundet d. 21. april 2020 på
<https://autismeplatform.dk/artikler-om-autisme/diagnoserings-kriterier/>

Autismeplatformen, *autismepilotuddannelsen*, fundet den 21. april 2020 på autismeplatform.dk/autismepilot/

Figur 1, pædagogiske procesmodel, *Autismepilto til skoleområdet*. Fundet den 4. november 2021 på <https://autismeplatform.dk/skoleområdet/>

SAU, Autismepilot, *Autismepilot*, fundet den 21. April 2020 på <https://www.sau.rm.dk/autismepilot/>

SAU, baggrund for autismepiloten, *Baggrund for autismepiloten* fundet den 20. april 2020 på www.sau.rm.dk/autismepilot/baggrund-for-autismepiloten/

SAU, modul 7, *Modul 7 - skabe rammer for udvikling*, fundet den 11. august 2021, på <https://www.sau.rm.dk/autismepilot/autismepilot-voksne/modul-7/>

SAU, Om os, *Om os*, fundet den 11. august 2021 på <https://www.sau.rm.dk/om-os/>

SAU, uddannelsens opbygning, *Autismepilot til voksenpsykiatrien*. Fundet den 10. oktober 2021 på <https://autismeplatform.dk/autismepilot-til-voksenpsykiatrien/>

SAU, virksomhedsgrundlag, *Vores virksomhedsgrundlag*, fundet den 11. august 2021 på <https://www.sau.rm.dk/om-os/virksomhedsgrundlag/>

SAU, *ydelsesbeskrivelser*, fundet den 20. april 2020 på www.sau.rm.dk/Ydelsestakster/ydelser/socialpaedagogen, 2019, *Botilbud får tre måneder til at rette op*. Fundet den 3. november 2021 på <https://socialpaedagogen.sl.dk/arkiv/2019/12/botilbud-faar-tre-maaneder-til-at-rette-op/>

WHO, ICD-10, *International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems 10th Revision (ICD-10)-WHO Version for ;2016*, fundet den 5. November 2021 på <https://icd.who.int/browse10/2016/en#/F84.0>

<https://icd.who.int/browse10/2019/en>, *International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems 10th Revision* fundet d. 21. april 2020 på

<https://icd.who.int/browse10/2019/en>

Bekendtgørelse, 2019, *Bekendtgørelse af lov om de gymnasiale uddannelser*, fundet den 20. april 2020 på <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2019/611>

Erhvervsuddannelsesloven, 2020, *Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser*, fundet den 20. april 2020 på <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/51>